

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

URAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2352.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Zdrave posledice nezdrave politike.

Jasno je, da nima nihče tako velikih zaslug za zmago državne misli v vsej Jugoslaviji, ko naš prijazen zapadni sosed. S svojimi nasilji nad našimi brati v Primorju so polagoma Italijani dosegli, da je popolnoma zamrl vsak separatizem in da je danes vsa Jugoslavija gleda zunanje politike ene misli, kakor je to pred kratkim Narodna skupščina tako učinkovito dokazala.

Vse kaže, da bomo enako izkušnjo doživeli tudi z nameravano redukcijo slovenske univerze. Čim bolj konkretne so postajale vesti o nameravanem ukinitju nekaterih oddelkov medicinske in tehniške fakultete, tem bolj se združuje slovenski narod okoli svoje univerze, tem bolj postaja vprašanje popolne slovenske univerze slovensko narodno vprašanje. Vse stranke brez razlike, vsi Slovenci brez ozira na strankarsko pripadnost, so danes edini v tem da mora biti slovenska univerza ne samo ohranjena v sedanjem obsegu, temveč še izpopolnjena. Enotnost slovenskega naroda je zopet dosežena na vsej črti in slovenska solidarnost je ustvarjena. Zato tudi prav nič ne dvomimo v uspeh, kajti solidaren narod zmagava vedno.

In tako je dal boj za slovensko univerzo prvi realen uspeh, da so strankarski boji pred splošno slovenskim vprašanjem utihnili. Naravno posledica tega pa je, da bo narasla slovenska zavest in to celo v krogih, v katerih je že slabotno živela.

Boj za slovensko univerzo pa ima še drugo dobro lastnost. Povzročil je, da so tudi široki sloji slovenskega naroda izvedeli, da se na slovenski univerzi dela, pridno in požrtvovalno dela in da more slovenska univerza uspešno tekmovati tudi z univerzami najnaprednejših narodov. Padel je v vodo predsodek, ko da Slovenci nismo nič storili za svojo univerzo in da nam jo je Beograd samo podaril. Z lastnimi sredstvi je izpopolnil slovenski narod ljubljansko univerzo in privatna požrtvovalnost je omogočila, da je naša tehnična fakulteta opremljena, kakor treba. Neizmerne so zasluge, ki so si jih pridobili v teh osmih letih profesorji na naši univerzi. Tiho in brez vsake reklame so delali in delali in danes morejo s ponosom pokazati na svoje delo — na izdelano slovensko univerzo. Naši prvi znanstveniki so se izkazali tudi kot prvi narodni delavci in v tem je največje jamstvo, da je napredek našega naroda zasiguran.

Boj za slovensko univerzo vzbuja najboljše sile v narodu in zbližal je inteligenco in narod tako, da morejo iz tega nastati tudi pozitivni kulturni uspehi. Nezdrava stvar je rodila dobre posledice in vsled teh bo tudi samo nezdrava stvar propadla.

Nesmiselna je bila itak zadosti.

Zaradi par milijonov je bil alarmiran ves hrvatski in slovenski narod, zaradi par milijonov je bila povzročena nezadovoljnost, ki mora državni misli prizadejati stokrat večjo škodo. Ali se to izplača? Ali res ne vidijo odločilni krogi, da se drugje dajo prihraniti in brez vsake škode stokrat večji milijoni?

Vseskozi slaba stvar je namera redukcij fakultet in izmisliti si je mogel to stvar samo tisti, ki je hotel vzbuditi slovensko in hrvatsko zavest z elementarno silo. To je tudi doseženo in tako bo boj za slovensko univerzo ne samo uničil čl. 44. finančnega zakona, temveč tudi povečal slovensko zavest. Dvakrat koristen bo tako boj za slovensko univerzo in zato ga bo tudi slovenski narod z dvakrat večjo odločnostjo dobojeval do konca.

Slab utis italijansko-albanske vojaške zveze.

Beograd, 26. novembra. V političnih krogih se smatra albansko-italijanska pogodba kot posebno težka zato, ker je to prvi akt po vojni, v katerem se govori o vojni, in to ravno v času, ko se pripravljajo čim krepkejša atmosfera za mir. Poleg tega se opaža, da je Bodrero šele včeraj 25. t. m., torej tri dni po podpisu pogodbe obvestil našo vlado o tej pogodbi, medtem ko je naša vlada obvestila italijansko o francoski-jugoslovenskem paktu štiri dni pred podpisom.

Včeraj so ves dan prihajali v naše ministrstvo zunanjih poslov inozemski poslaniki. Nekateri je sprejel sam minister, nekatere pa njegov pomočnik Pavlovič. Bodrero je tudi sporočil, da je med Italijo in Albanijo sklenjena nova obrambna pogodba in je pri tem naglasil, da želi in veruje, da bo naša vlada morala umeti, da je to novo dejstvo, ki bo pripomoglo k miru v Evropi. Bodrero je poleg tega poudaril, da podpis te pogodbe niso povzročila nikakršna čustva, vendar vsled dogodkov zadnjih dni. Bodrero je hotel naglasiti, da ta pakt ni nič drugega ko samo dopolnilo tiranskega pakta, ki je že leto dni v veljavi. Pavlovič je vzel to Bodrerovo sporočilo na znanje.

Popoldne so bili pri Marinkoviču francoski poslanik Dard, češkoslovaški poslanik Šeba in avstrijski poslanik Hofinger.

O italijansko-albanski pogodbi se pravi na merodajnem mestu, da je bila naša vlada že pred nekoliko dnevi obveščena iz Tirane, da je pripravljena sklenitev nove politične in vojaške pogodbe med Italijo in Albanijo. Našemu poslaniku v Tirani je bilo naročeno, da naj sporoči šefu albanske vlade, da je po našem mnenju taka pogodba nepotrebna, ker ne preči Albaniji z nobene strani nevarnost. A če je nepotrebna, je tudi škodljiva. Mi smo kot sosedi bili dolžni, da povemo svojo iskreno mnenje, prepuščajoč Albaniji, da to stvar sama reši kot nezavisna država.

Kar se tiče splošnih evropskih interesov in interesov tretjih držav, je treba proučiti, v koliko je taka pogodba v skladu s temi interesi in njihovim duhom, ki mora vladati v mednarodnih odnosih. Značilno je, da se v tej pogodbi nič ne omenja zvezo narodov. Ker je poznano razpoloženje ene od pogodbenih strank, moramo verjeti, da je to stališče izšlo ne iz navideznega uspeha napram Ligi narodov, ampak iz želje, da se izpostavi zasmehu ustanova Lige narodov. Poskus, da se sklenitev te pogodbe predstavlja kot replika na francosko-jugoslovensko pogodbo od strani Italije, očitno ni točen. Ta pogodba nima istega značaja, pa tudi Albanija ni taka vojna sila, da bi

se njena pridružitve Italiji mogla postaviti kot protistavež francosko-jugoslovenske zveze. Nadalje je gotovo, da taka zveza ni mogla biti pripravljena in sklenjena v treh do štirih dneh, ker je bila stvarno gotova 14. novembra in se je na njej že ponovno delalo, ko se še ni vedelo za jugoslovensko-francoski pakt. Obenem to jasno dokazuje, da je bila sklenitev francosko-jugoslovenskega pakta neobhodno potrebna za evropski mir.

PARIZ IN BEOGRAD ZA OHRANITEV MIRU.

Beograd, 26. novembra. Kakor se v poučenih krogih trdi, je bila včeraj glede na pogodbo med Italijo in Albanijo takoj izvršena izmenjava misli med pariškim in beograjskim zunanjim kabinetom. Razgovori se bodo nadaljevali še te dni, a se ne bodo, kakor je podoba, storili nobeni posebni koraki, dokler se ne prouči pomembnost in važnost postopanja italijanske vlade.

Poset francoskega poslanika Darda pri dr. Marinkoviču je v zvezi s tem vprašanjem. Naše ministrstvo zunanjih poslov je sporočilo svoje stališče našemu poslaniku v Parizu, ki bo skupno z Briandom razpravljalo o vseh vprašanjih in določil stališče, ki ga bo treba eventualno zavzeti napram Italiji glede namere, da se ogroža vsak mir in red na Balkanu.

KREPKI NEMSKI ODGOVOR NA ITALIJANSKO-ALBANSKO ZVEZO.

Berlin, 26. novembra. »Vossische Zeitung« naziva italijansko-albansko pogodbo za prosto provokacijo, zlasti člena 2 do 5, in pravi, da mora ta stvar priti pred Zvezo narodov, da ta prouči, v koliko je ta pogodba v nasprotju s statuti Zveze narodov.

Dovolj čudna je drznost, s katero izdaja Mussolini Jugoslavijo in Francijo. To je najboljši odgovor in klofuta Briandu, ki je po podpisu pogodbe med Francijo in Jugoslavijo apeliral na Italijo, da kot tretja sila pristopi k tej pogodbi.

»Vorwärts« konstatira, da se je Mussolini s tem korakom pokazal največjega sovražnika miru. S tem je tudi odgovoril na miroljubni govor Voje Marinkoviča. Ni dvoma, da bodo sedaj sledile slične pogodbe.

LONDON PRESENEČEN.

Berlin, 26. novembra. »Lokalanzeiger« javlja iz Londona, da je sklenitev italijansko-albanske pogodbe iznenadila očitne politične kroge, zlasti diplomatske. Trdi se, da je na tej pogodbi zainteresirana Madjarska, a se čuva, da bi se to objavilo.

TROCKIJEVI PRISTAŠI DEPORTIRANI V SIBIRIJO.

Rim, 26. novembra. »Giornale d'Italia« prinaša vest iz Moskve, da so bili vsi ugledni pristaši Trockega deportirani v tovornih vagonih v Sibirijo, oziroma na ruski Iztok. Deportacija se je izvršila zato, da se glavna ruska mesta Moskva, Leningrad in Kijev iznebe nezanesljivih elementov. Ostali pristaši so pod najstrožjim policijskim nadzorom.

RAZŠIRJENJE ŽENSKÉ VOLILNE PRAVICE V ANGLIJI.

London, 26. novembra. V vladnih krogih se računa s skorajšnjimi volitvami. Dopisne agencije javljajo, da bo vlada že prihodnji teden predložila v spodnji zbornici predlog o razširjenju ženske volilne pravice in bo na ta način dobilo 3 milijone žensk glasovalno pravico.

Po Bratianovi smrti.

Pariz, 26. novembra. Ugotovljeno je, da se nahaja princ Karol v svojem dvoru v Normandiji, kjer se je sestal s svojimi prijatelji. Doznava se, da so ti priporočali princu, da naj se predvsem pobota s svojo rodbino in šele potem stavi svoje zahteve v vprašanju prestola. Toda tukajšnja javnost se manj interesira za te dogodke, temveč je bolj v skrbeh, koliko so ti dogodki v zvezi z bližnjimi zunanjimi političnimi komplikacijami. Bati se je, da se bo sedaj še krepkeje zganila bolgarska iredenta, a da se bo zganila zopet Rusija, ki še vedno ni priznala aneksiije Besarabije. Ta vznemirjenost raste bolj in bolj in iz Bukarešte prihajajo vesti, da bo rumunska vlada nujno poslala ojačenja v Besarabijo, ker postaja tam položaj dan za dnevom resnejši. Še večja skrb se pojavlja za prihodnjo zunanjo politično orientacijo Rumunije, ker se Bratianu smrtar kot zadnji iskreni prijatelj Francije na Iztoku. Njegova smrt pomeni močan adut v Mussolinijevih rokah.

NOVE VOLITVE V RUMUNIJI.

Bukarešta, 26. novembra. V rumunskem političnem življenju je vladalo včeraj popolno zatišje, a to ne znači, da bo šlo vse mirno svojo pot. Med strankami se vodijo pogajanja, a še ni nikakih uspehov.

Dr. Maniu je pristal na koncentracijo tudi z liberalci pod pogojem, da razpusti nova vlada parlament in razpiše nove volitve. Ako pristane Vintila Bratianu na tako rešitev, bodo prenehale vse zapreke, ki so do sedaj obstojale med liberalci in Narodno seljaško stranko.

O vprašanju prestolonasledstva za sedaj po prepričanju mirnih politikov ne more biti govora, ker bi se tudi sam princ Karol ne hotel povrniti na prestol s pomočjo revolucije ali prevrata. Vprašanje dinastije naj bi rešil novi parlament, ki bi bil izvoljen brez nasilja in bi predstavljal pravo voljo naroda. V političnih krogih se obsoja pisanje inozemskega tiska, ki napravlja senzacije na račun Rumunske. Vlada ima jamstva samega princa Karola, da se bo vrnil v Rumunijo samo v okviru zakonske forme, a nikakor ne z nasiljem. Vlada ve prav dobro, da je princ Karol gentleman in da bi njegov ponos ne dopustil, da prelomi svojo besedo.

KONCENTRACIJSKA VLADA V RUMUNIJI.

Bukarešta, 26. novembra. Ministrski svet je pod predsedstvom Vintile Bratianu izdelal program za pogreb Joana Bratianu. Na tej seji je Vintila Bratianu poročal o stanju pogajanj, ki se vršijo s šefi opozicijskih strank zaradi sestave koncentracijske vlade. Po seji je Bratianu izjavil novinarjem, da imajo pogajanja o koncentracijski vladi lepe izgleda.

BRATIANU NA MRTVAŠKEM ODRU.

Bukarešta, 26. novembra. Včeraj ob 11. in pol je bilo prepeljano Bratianovo truplo iz njegove hiše v »Atheneum«. V povorki niso bili regenti, ker to ni bil službeni pogreb. Dvorana je vsa v črnem, kandelabri so pokriti z rumunskimi narodnimi zastavami, istotako katalfalk.

KAROL NE SME V RUMUNIJO.

Pariz, 26. novembra. »Information« javlja, da je dobil princ Karol obvestilo iz Bukarešte, da naj se ne vrača v Rumunijo, ker se bo njegov povratak onemogočil na vsak način.

ALJEHIN OBOLEL.

Buenos Aires, 26. novembra. Aljehin je lažje obolel in zato se včerajšnja partija ni mogla odigrati. Smatra se, da se bo igrala danes.

Odločna beseda univerzitetnega sveta.

Univerzitetni svet ljubljanske univerze je sklenil na svoji včerajšnji izredni seji to resolucijo.

V dobi nujne potrebe za vsestransko konsolidacijo naše države se zopet javlja poskus, ukiniti na ljubljanski univerzi kako fakulteto ali kak njen oddel.

Ti poskusi vznemirjajo ne le dijake in profesorje, ki jim je mir, sigurnost in stalnost za znanstveno delovanje neobhodna potreba, temveč razburjajo globoko vse plasti našega naroda.

Letos grozi s posebnim zakonom določenemu obsegu ljubljanske univerze okrnitev kratkoma na pooblastilo ministrskemu svetu, ki je predvideno v finančnem zakonu.

Z ujedinjenjem s Srbi in Hrvati v narodno državo se je izpolnila več kot stoletna želja Slovencev po lastni univerzi. Razlogi, ki so bili odločilni za ustanovitev ljubljanske univerze v letu 1919 niso do danes ničesar izgubili na veljavi. Kar hočemo in bomo vedno hoteli je popolna univerza v Ljubljani, je vseučilišče, s katerim je dana možnost vsestranskega znanstvene izobrazbe, medsebojnega oplojevanja raznih ved in s tem sinteza duhovnega stremeljenja. Uprav radi te univerzalnosti so postale univerze povsod ZA-

RISČA, katerih usoda sega do jedra narodne duše. To velja posebno za LJUBLJANSKO UNIVERZO, ki je SLOVENČEM SIMBOL OSVOBODITVE TER PRIZNANJA NJIHOVE ENAKOPRAVNOSTI IN NARODNO - KULTURNE INDIVIDUALNOSTI, zato pa tudi poročstvo iskrene vzajemnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

S katerokoli okrnitvijo ljubljanske univerze bi se slovenski narod ŽALIL. Ostalemu svetu bi bila taka kulturna amputacija nerazumljiva, dobrodošla pa onim, ki ne gledajo prijazno na okrepitev jugoslovanske kulture in na učvrstitev naše države. Kajti naša univerza, postavljena v najzgodnejši del države, na križišče slovenske, germanske in romanske civilizacije, je SOSEDOM ŽIV OPOMIN NEUNIČLJIVOSTI SLOVENSTVA. Zato bi okrnitev ljubljanske univerze dala porazen utis našim bratom izven države.

Univerzitetni svet, kot predstavitelj ljubljanske univerze smatra iz vseh razlogov za PATRIJOTIČNO SVOJO dolžnost, da pokliče vse pristojne činitele, naj ne odvrtačajo samo vsak poskus okrnitve te univerze, ampak skrbijo za popolen njen razmah. TO JE V INTERESU CELE DRŽAVE.

Ivan Jelačin ml. izvoljen skoraj soglasno za predsednika Zbornice za Tol.

OTVORITVENA SEJA ZBORNICE ZA TOL.

Včeraj dopoldne ob 10. uri je bila sklicana otvoritvena seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ki jo je ob pol 11. uri otvoril predsednik volilne komisije višjesodni svetnik g. Albert Levičnik in ugotovil, da so bile zbornične volitve v redu izvršene in v določene roku. Obvestil je o tem vse člane in jih pismeno povabil k osvojitveni seji, katere dnevni red je: konstituiranje Zbornice.

Prečital je zakonsko določilo člena 35 volilnega reda nakar je ugotovil navzočnost izvoljenih svetnikov razven svetnikov Kržišnika iz Rajhenburga in Stermečkega iz Celja, ki sta svojo odsotnost opravičila. Nato je izročil predsedstvo najstarejšemu členu zbornice g. Lenarčiču, ki je nato naznanil, da ima Zbornica voliti izmed sebe predsednika in tri podpredsednike. Dalje je omenil:

Govor starostnega predsednika g. Lenarčiča.

»Dovolj je bilo strankarskih prerekanj v naši Narodni skupščini, zato jih ne potrebujemo prav nič v naši gospodarski instituciji. Naša dolžnost in naloga je, da s svojim neoporečnim in vztrajnim delom dokažemo, da je zaupanje naših volilcev v nas upravičeno. Ohraniti moramo čist in neomadeževan ugled naše zbornice, ki ga je dosedaj vedno uživala med svojimi sestrami v državi.

Naši tajniki so se z vso svojo silo in zmožnostjo posvetili delu za, prosep in procvit Zbornice. Zato se vsem konceptnim uradnikom in ostalemu uslužbenstvu iskreno zahvaljujem za njih trud in vestnost, s katerim sta vršila svojo dolžnost v prid nas vseh. Z gospodarskimi spomenicami so podpirali in naše poslance, da so mogli ti potem uspešno nastopiti za naše koristi v skupščini. Ves naš zbornični aparat je ostal na višku.

Z ozirom na težko gospodarsko krizo, ki jo preživlja vse naše gospodarstvo, je dolžnost nove Zbornice, da s čim uspešnejšim delovanjem pripomore do napredka naše trgovine, obrti in industrije. Glavni problemi, ki naj jim posveti Zbornica vso svojo pažnjo, so predvsem: izenačenje davkov, odprava prometnega in poslovnega davka, reforma dohodninskega davka, socialno zavarovanje tako delojemalcev kot delodajalcev in zlasti carinsko vprašanje.

Odredil je četrturbo pavzo v svrhu posvetovanja glede kandidata za predsedniško mesto.

V tem se je prijavil k besedi zastopnik manjšine v zbornici g. Jos. Rebek, ki je skušal prečitati protest Vrhovnega obrtniškega sveta glede nekakih nepravilnosti, ki so se baje izvršile ob priliki zborničnih volitev, vendar mu večina ni pustila govoriti in ga je z burnimi, neprestanimi medklci prisilila k molku.

Nato je odredil

volitve.

Za skrutinatorja sta bila imenovana gg. Ivan Avenek in dr. Pipuš. Volili so drug za drugim obrtni, trgovski in industrijski odsek. Glasovalo je 46 članov.

Za predsednika je bil izvoljen z 39 glasovi g. Ivan Jelačin ml., 7 glasovnic je bilo praznih.

Za podpredsednika Zbornice in predsednika trgovskega odseka je bil z 27 glasovi izvoljen g. Leopold Bruderman.

Za podpredsednika Zbornice in predsednika obrtnega odseka je bil izvoljen z 32 glasovi g. Ivan Ogrin.

Za podpredsednika Zbornice in predsednika industrijskega odseka je bil izvoljen z 32 glasovi g. Dragotin Hribar.

Novizvoljeni predsednik g. Jelačin je ob odobravanju zavzel predsedniško mesto in v svojem nastopnem govoru dejal med ostalim sledeče:

Slavna zbornica! Zahvaljujem se vsem gospodom za izrečeno zaupanje, s katerim ste me počastili s ponovno izvolitvijo za zborničnega predsednika.

Ker je starostni predsednik g. Lenarčič že obširno razložil težnje in smernice slovenskega gospodarstva, ne bom o teh obširneje govoril. Na prihodnji plenarni seji Zbornice, ki jo bom sklical v prvi polovici meseca decembra, bom podal svoj delovni program in poleg tega tudi poslovno poročilo o delovanju Zbornice v dobi interregnuma, v času njenega razpusta do današnjega dne.

Ob novem konstituiranju Zbornice predlagam, da odpošlje Zbornica z današnje seje udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Dalje predlagam, da pošljemo brzojavko tudi g. ministru za trgovino in industrijo dr. Spahi. (Sprejeto.)

Energično pa odklanjam insinuuacije člana g. Rebeka, češ, da so se vršile pri volitvah v Zbornico razne nerednosti, nepravilnosti in nezakonitosti. To so besede, govorjene skozi okno. Škoda je časa, ki bi ga s tem izgubljali tukaj, ker mi za reševanje pritožb glede volitev nismo merodajen forum. Nas čaka resno delo in le to moramo imeti zdaj pred očmi.

Jaz se ne strašim borbe in truda za splošno narodno korist, kar sem dokazal tekom 8. let svojega dela pri Zbornici. Ne da bi se mi povdarilo, da sem človek načel in tak hočem ostati. Ljubim odkrito besedo in zato mi lahko vsak pove, kaj ni bilo pravilno v mojem preteklem delovanju. Če bo imel prav, mu bom odkritosrčno in brez ugovora pritrldil. Ne trpim pa na noben način, da bi se vnašale v Zbornico politične zmede in da bi gotovi gospodje sabotirali naše delo zgolj iz političnih vzrokov.

Zato vas vse pozivam k složenemu delu, da rešimo to, kar se še rešiti da. Javnost bo videla po našem delu, da smo resni ljudje. Zavračam tudi neokusne opazke, češ, da sem »poklicni predsednik«. Vedno sem bil pripravljen na vse, na vsako žrtev in sleherni dan tudi danes sem pripravljen vsak trenutek odpotovati v ciljih Zbornice v Beograd, kjer je še dosti neizorane ledine.

Omenim naj še, kar tudi sami vidite, to našo prekrasno zborovalno dvorano, ki je bila novo zgrajena po načrtih slavnega našega umetnika arhitekta prof. Plečnika. Zato je dolžnost zbornice, da se g. prof. Plečniku primerno oddolži, kar bo storila pred prihodnjo plenarno sejo s svečano otvoritvijo novih zborničnih prostorov.

Smatram tudi za važno dolžnost, da Zbornica odločno

protestira proti delni okrnitvi naše univerze, ki jo določa § 44. novega finančnega zakona. Naša protestna izjava se glasi:

»Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani izreka svoj odločen protest proti čl. 44 predloga Finančnega zakona za 1928/29 s katerim se naj pooblasti Ministrski svet, da s svojim sklepom po končanem šolskem letu 1927/28 ukine razne univerzitetne fakultete. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo mora ugovarjati nameri, da se ukine tehniška in medicinska fakulteta ljubljanske univerze. Za to fakulteto je naše gospodarstvo v Sloveniji od vsega početka rado prispevalo, v svesti si, da je obstoj te najvišje tehniško - znanstvene institucije neobhodno potreben za napredek industrijskega dela, za industrijalizacijo naše dežele in za naše gospodarstvo sploh. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo protestira pa tudi proti temu, da se z enim sklepom Ministrskega sveta primorajo stotine akademske mladine zapustiti učilišče, katero so si svobodno izvolili ter zamenjati ga z drugim. Protestira dalje proti predlogu zakona, ki hoče premeščati akademske stolice in akademske učitelje in ki mora obširno zadeti naše odlične znanstvenike v pogojih njihovega znanstvenega delovanja in zasebnega življenja.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo apelira zlasti na slovensko delegacijo v Narodni skupščini, da z vsem svojim vplivom in

z vsemi močmi brani vitalne interese slovenskega dela našega naroda in da očuva našo tehniško in medicinsko fakulteto. Zbornica je trdnega prepričanja, da se more urediti vprašanje tako odlične važnosti kakor je izprememba v ustroju najvišjih naših znanstvenih in učnih ustanov samo s posebnim, vsestransko dobro premišljenim zakonom, potem ko se je dala vsa potrebna prilika poklicanim zastopnikom znanstvenih in učnih ustanov podati in utemeljiti svoje mnenje in svoje zahteve.

Il koncu naj še omenim, da je prejšnji zbornični poslovnik zastarel in je treba izdelati novega. Upam, da bomo mogli osnutek novega poslovnika gg. članom predložiti že do prihodnje ali druge plenarne seje.

Nato je predsednik zaključil sejo.

Politične vesti.

— Vojaška pogodba med Albanijo in Italijo. Kakor smo poročali že včeraj, je sklenila Italija in Albanija vojaško defenzivno pogodbo kot odgovor na francosko - jugoslovanski pakt. Pogodbo sta podpisala v Tirani italijanski poslanik Solla in albanski zunanji minister Ilijaš beg Keoni in sicer dne 22. novembra. Pogodba ima 7 členov, od katerih je najvažnejši 4, ki se glasi: Če ostanejo vsa prizadevanja za mirno poravnano brezuspešna, tedaj se vsaka od pogodbenih strank zavezuje deliti usodo druge stranke s tem, da stavi na razpolago svoji zaveznici vsa razpoložljiva vojaška in druga sredstva, ki so koristna za odstranitev konflikta, če zahteva ogrožena stranka takšno pomoč. — Se jasneje pa je povedano v enako glasečih se pismih italijanskega poslanika in albanskega zunanjega ministra. Ti pismi tvorita integralni del pogodbe in bosta skupno z njo ratificirani. Pismi se glasita: Če bi bili vsi poskusi za odvrnitev grožnje proti eni izmed zaveznških držav s strani tretje države potem mirnih sredstev brezuspešni in bi bila ena od zaveznških držav, ne da bi izzivala, napadena ter bi zato naprosila za vojaško pomoč zaveznice, tedaj prevzame vojaško poveljstvo nad zaveznškimimi četami v Albaniji najvišji poveljnik albanske armade, v Italiji pa najvišji poveljnik italijanske armade. Ob sklenitvi miru bo morala zavezniška država, ki bo prihitela drugi zaveznški državi na pomoč, povrniti se v domovino z lastnimi sredstvi v roku, ki ji bo določen od najvišjega poveljnika, pod čegar poveljstvom je bila armada na zaveznškem ozemlju.

— Odmev vojaške pogodbe med Albanijo in Italijo v Angliji in Franciji. Tako v Franciji ko v Angliji je napravila vest o vojaški pogodbi med Italijo in Albanijo zelo slab utis. Francoski listi vidijo v novi pogodbi samo novo demonstracijo proti Franciji. Italija ustvarja polagoma atmosfero, ki ne obeta nič dobrega. V Parizu smatrajo novo vojaško pogodbo kot znak velike zadrege, v kateri se nahaja Mussolini. Italija se je znova razkrila kot imperialistična država, ki je nevarna za svetovni mir. — Precej slabo presojajo novo italijansko - albansko pogodbo tudi v Londonu. Nova vojaška pogodba bo samo povečala jugoslovansko - italijansko nasprotje. Angleški listi podčrtujejo, da je nova pogodba sestavljena čisto v agresivnem predvornem tonu in zato povečuje nevarnost za evropski mir. — V nekaterih angleških političnih krogih trde, da je slično vojaško pogodbo, ki pa je tajna, sklenila z Italijo tudi Madjarska.

— Kako misli izpeljati lord Rothermere svojo akcijo. Tik pred svojim odhodom v Ameriko, kjer hoče lord Rothermere razviti veliko propagando v korist Madjarske, je sprejel lord Rothermere dopisnika »Pester Lloyd« in mu govoril, kako misli doseči revizijo Trianonskega dogovora. Lord Rothermere pravi, da bo najkasneje v 18 mesecih Lloyd George angleški ministrski predsednik. L. George pa je opetovano izjavil, da je za revizijo mirovnih pogodb. Če pa bo Anglija zahtevala revizijo, potem bodo morale pristati na to tudi nasledstvene države, ki bodo končno morale spoznati, da »tri Alzacije« v srednji Evropi samo ogrožajo mir. — Gospod lord naj dela račune, bo že se spoznal, da velja tudi za njega pregovor, da ljudje obračajo, Bog pa obrne.

— Po Bratianovi smrti. Poroča se iz Bukarešte, da bo novo vlado sestavil najbrže princ Stirbey. V vladnih krogih so prepričani, da bo Bratianova smrt zaenkrat pomirila strasti in pri tem opozarjajo, da je vojda kmečke stranke Maniu za časa Bratianove boleznii opetovano dokazal svoje spoštovanje do pokojnikove osebnosti. V neodvisnih političnih krogih pa se boje, da bodo nastali sedaj težki notranje politični zapletljaji. Na vsak način pa je jasno, da je možnost Karlovega povratka zelo narsla in da bi mogla imeti za Rumunijo nedogledne politične posledice. — Vodstvo kmečke stranke se pripravlja, da prične po pogrebu poostren boj proti liberalnemu režimu. Gotovo je, da bo zahtevala kot predpogo vsakega sodelovanja v vladi, da bo zbornica razpuščena in razpisane nove volitve. Čeprav je nemirov le težko pričakovati, je vendarle vlada ukrenila obsežne policijske in vojaške varnostne mere.

Stalin grozi, da bo uničil Trockijevo stranko. Moskvska komunistična strankarska konferenca, ki je bila poleg leningradške od vseh najvažnejša, je dosegla svoj višek z govori Stalina in Buharina, ki sta oba podala pregled o gospodarskem in političnem stanju sovjetske unije. Predvsem pa sta oba ostro polemizirala proti nazorom opozicije. Stalin je označil opozicijske nazore kot nasprotne Leninovim. Ti nazori so primerni le za inteligentne kroge, ki ne poznajo življenja. Na koncu svojega govora je postavil Stalin alternativo: ali mora opozicija svoje drugo stranko razpustiti in javno preklicati svoje nazore, ali pa bo sovjetska vlada docela uničila opozicijsko stranko.

— Chamberlain proti vsakemu posredovanju med Anglijo in Rusijo. Diplomatični poročevalec »Daily Telegraph« sporoča, da bo angleška vlada energično nastopila proti

D. JACKOWSKI,

ravnatelj političnega oddelka poljskega zunanjega ministrstva, ki je dovršil v Berlinu pogajanja glede poljsko-nemške trgovinske pogodbe.

vsakemu poskusu Brianda ali Stresemanna, da bi posredovala med njim in Litvinovom. Anglija in Rusija se moreta direktno sporazumeti, če hočeta in ne potrebuje nobenih posrednikov. Znano je, da se je Rusija obvezala, da bo gotove razorožitvene predloge Nemčije branila v Ženevi in da bo za to uslugu Nemčija posredovala med Anglijo in Rusijo.

— Litvinov v Berlinu. Vodja sovjetske delegacije za razorožitveno komisijo, Litvinov je dospel v spremstvu narodnega komisarja Lunačarskega v Berlin. Ostali člani delegacije pridejo v Berlin šele kasneje. Litvinov ostane v Berlinu samo en dan. Obiskal bo dr. Stresemanna in imel z njim daljši pogovor o razorožitveni konferenci. Nemška vlada je demantirala vest, da mislita Nemčija in Rusija skupno nastopiti na razorožitveni konferenci.

JKKOLJ

Pletenine s to
znamko so
najboljše!

**Telovnlki za dame in
gospode. — Zemperji,
puloverji, kostumi.**

KRATKE VESTI.

Nemški parlament bo razpuščen julija meseca, nakar bodo takoj razpisane nove volitve.

Komunistična »Pravda« poroča, da se je na raznih okrožnih konferencah komunistične stranke izreklo za politiko vladne večine 555.520 članov, za opozicijo pa le 3264.

Maršal Pilsudski se bo najbrže osebno udeležil seje Sveta Zveze narodov.

Odgovorni urednik »Humanité« je bil aretiran, ker je objavil članke o mornariškem uporu v Toulonu.

Madjarski zaostopnik pri Zvezi narodov je izročil generalnemu tajništvu Zveze narodov noto, v kateri pravi, da so predlogi Sveta Zveze narodov glede madjarskih optantov nesprejemljivi in da je zato sporazum z Rumunijo nemogoč.

Ruska trgovinska bilanca je bila letos prvič s 56 milijoni rubljev aktivna.

Za državnega predsednika v Badenju je bil izvoljen socialni demokrat dr. Remmele, za njegovega namestnika pa finančni minister dr. Schmitt, član centra.

Poskus preobrata je bil odkrit v Carigradu. Policija je izvedla številne aretacije. Prevrat so hoteli izvršiti komunisti.

— Pa zakaj si prišla sem, Minka, papa je šel pravkar gor, da bi te poljubil in ti želel lahko noč...

— Vem, mamica, toda papa je začel z gospodično, na me še ni prišla vrsta...

Zagrebško pismo.

Ne sme pa vi v Ljubljani misliti, da je to delo tu v Zagrebu tako lahko, kot je bilo to v Ljubljani, kjer so prvega pol leta po vojni na magistratu samo ulice in trge prekrševali in pa zaslave razobešali. O, ne! Ze prej sem rekel, da je to vprašanje v Zagrebu objelo vse sloje in da sega od Tuškanca do Save, od Maksimira do Sv. Duha. Ob tem vprašanju se živi vznemirja in tako močno je, da grobove odpira. Siar kralji, vilezi, grofje in narodni junaki vsiljajo iz grobov in zahtevajo od sebe najdenega Zagreba svoje pravo. »Glas iz občinstva« je videl ob polnočni uri, da se je duh Matije Gubca sprehal po mestnih ulicah in iskal med njimi tisto, ki naj bi nosila njegovo ime. Takoj drugo jutro po tisti noči smo slišali ta »glas iz občinstva« v »Novoslihu«, kjer je predlagal, da naj se tista praznina koncem »Nove Vesi«, ki leži pod Mirogojem, imenuje »Zvezda Matije Gubca«. Za tem glasom pa se je oglasil takoj drugi, ki je predlagal, da naj se sedanji Markov trg imenuje »Trg Matije Gubca«. Ko je prišel ta glas do ušes komisije gradskih senatorjev, so isti odrekli. Toliko časa niso mogli z delom pričeti, dokler ni bil ta glas tako vdušen, da se zacvilili ne bo več mogel.

Ob takih razmerah je razumljivo, da je vznemirjena tudi drugače umetniško idilično »Kazališna kavarna«. Tudi umetnost zahteva od Zagreba svoje pravo. Vsa velika vprašanja naše domače umetnosti so politična in sran, glavno besedo imajo zdaj kulturni historiki. Kakor se je Zagreb prej dolga leta iskal samega sebe, dokler se ni našel v kaosu vprašanja krščenja in prekrščenja ulic in trgov, tako se išče zdaj domača umetnost. Vse kaže, da bo v tem vprašanju zmaga tista »srednja linija«, ki si je v zadnjem času napravila široko pot med simbolizmom, futurizmom, ekspresionizmom, supraidealizmom itd. Zadnjič enkrat je prišel v kavarno umetnik, kateri je kraj je prišel v kavarno pripravljen, da preskoči ravno v tem času pripravljen, da preskoči iz mesa »priznanja«, na katerem zdaj stoji, na mesto »slave«, kjer bo ostal večno. Ta umetnik je razgrnil pred seboj na mizi šimrok, ves popisan papir. Ves spodnji konec kavarne se je zbral krog njega. On pa je kazal na papir in čital:

Presvetli gospodin Ljubomil, Tito, Franjo Josip Babič (Ksaver Šandor Galski i Kišžilski) veliki župan županije zagrebačke,

vlastelin »curiae nobilitari gredice«, delegat na ug. hrv. saboru, veliki komtur krsa Franje Josipa I., vlasnik ordena sv. Save II. i III. stepena — Njega Prezvišeniost ban Mazuranić — Magnifikus gradski senator August Senoa — Divizijski general ekscelencija Preradović — Sveučilišni profesor, presvetli Franjo pl. Marković, predsednik akademije — Ekscelenciji grofovi Luji i Ivo Vojnović — Presvetli pl. Miletić, intendant nar. kazališta — Plemeniti poglaviti Donjičan Zelinski, kr. sudbeni višnjičnik itd., itd. — Cele lihanje jih je bilo. Meni se je zdelo, da vidim ob teh imenih spominske plošče v prvi grobnici pod arkadami Mirogoja.

Toda celo kavarne je prevzelo nekaj presvetlega in prezvišenega. Zrak je bil presnatičen vzduha kolinske vode in madjarske pomade. Vse roke so iskale po žepih zemljevid Zagreba, katere nosi v teh časih vsak seboj. Oči pa so iskale po zemljevidih nekršene ulice in trge. Tisti »priznanje« umetnik se je pa zadovoljno smehljaj. Kujo je vedel, da bo s tem svojim predlogom na hrbtu presvetlih in prezvišenih prejahal iz »priznanja« na grič »slave«.

Toda ta nesrečni »glas iz občinstva«. Prav iz zadnjega kofa kavarne se je oglasil. Pa ne oglasil, ampak zagrmel je, »da vsi ti presvetli in prezvišeni ne bi pomenili to, kar navidezno pomenijo, ako bi se jim ugled književnika ne lesketal v sijaju prazne in neumne meščanske časti«.

Vse v kavarni je upilo, da naj to dokaže. »Glas iz občinstva« je nadaljeval: »Najboljši dokaz za to so plebejci in kmetje Novak in Leskovar, ljudski učitelji, sankilot Matoš in koprak Kozarac ml., od katerih je vsak posebej več vreden, kot vsi prej imenovani skupaj na deseti polenci; ampak ti so plebejci v senci in ozadiju, oni grofje, plemiči, ekscelence in magnifikusi pa v prvi vrsti; klasiki tega našega klasičnega žabjaka«.

Poltres. Električni lestenci na stropu so se zamajali. Ogorčenje in strah sta objela celo kavarne.

Posrečilo se mi je, da sem se v tem splošnem prepačenju splazil v tisti kot kavarne, iz katerega je prihajal »glas iz občinstva«. V tem kotu je stal — Miroslav Krleža.

O njem in presvetlih in prezvišenih prihodnjič kaj več. Zato: dalje in konec prihodnjič.

Kandidati narodne radikalne stranke za občinske volitve v Mariboru.

Narodna radikalna stranka je za volitve v mestni svet mariborski, ki se bodo vršile dne 18. decembra, vložila kot druga stranka svojo listo s sledečimi kandidati in njihovimi namestniki:

Kandidati:

1. Tavčar Janko, industrijalec; 2. Škof Franjo, profesor; 3. Stuhar Josip, trgovec; 5. Pucelj Ljudevit, dimnikarski mojster; 6. Bačnik Josip, železniški uradnik; 7. Doberšek Stefan, čevljarški mojster; 8. dr. Matko Potecnik, ravnatelj moškega učiteljskega; 9. Planštein Ivan, poštni uradnik; 10. Studenčnik Leopold, železniški uradnik; 11. Vukasinić Kosta, trgovec; 12. Rebol Anton, vlak. pregl. v p.; 13. Vodenik Šimon, učitelj v pok.; 14. Kranjc Franjo, poštni uradnik v p.; 15. Gallo Ivan, železničar; 16. Gala Mihael, železniški uradnik; 17. Vaks Alojz, nižji paznik; 18. Leparnik Peter, učitelj; 19. Legvart Miha, poštni poduradnik; 20. Donko Franjo, kurjač; 21. Kenda Franjo, trgovec; 22. Glušić Josip, upokojenec; 23. Nachthal Ivan, ključavničar; 24. Pirš Franjo, železničar; 25. Jurca Josip, kazniški paznik; 26. Vinšek Anton, računski ravnatelj v p.; 27. Tomš Josip, železničar; 28. Habjanec Franjo, skladiščnik; 29. Počivalnik Miha, posestnik; 30. Artić Franjo, železniški uradnik; 31. Cijan Josip, revident drž. žel.; 32. Kutin Franjo, pol. nadst. v p.; 33. Vidic Franc, pol. pristav v p.; 34. Kranjc Jakob, železničar; 35. Vidmar Ivan, strugar drž. žel.; 36. Troha Karol, zemljiški posrednik; 37. Wagner Franc, zidar; 38. Trošt Zinjo, zasebni uradnik; 39. Baucan Andrej, poštni poduradnik; 40. Franke Arnošt, višji

žel. revident; 41. dr. Emil Stefanović, odvetniški kandidat.

Namestniki:

1. Kodela Rudolf, delovodja; 2. Petrović Tomo, sodni oficijal; 3. Tripalo Božo, geometer; 4. Subotić Spiro, carinski posrednik; 5. Koblar Josip, posestnik; 6. Grašić Franjo, ključavničar; 7. Wudler Ivan, kavarar; 8. Vivod Avgust, sodni sluga; 9. Zibert Ivan, čevljarški mojster; 10. Karba Jurij, sodni oficijal; 11. Ariar Radivoj, novinar; 12. Hodžar Rudolf, poduradnik; 13. Zagar Primož, kotlar; 14. Peršon Alojz, ključavničar; 15. Gombač Anton, fin. kontr. v p.; 16. Jurečko Ivan, delavec drž. žel.; 17. Kaiser Jurij, delavec; 18. Pire Radivoj, brivski mojster; 19. Rošker Franc, železničar v p.; 20. Naveržnik Branko, krojaški mojster; 21. Plaminšek Martin, uradnik; 22. Dremel Blaž, kotlar drž. žel.; 23. Franko Peter, predelavec; 24. Bradic Budimir, špedicijski uradnik; 25. Rakuš Franjo, špedicijski uradnik; 26. Sacković Vladimir, knjigovodja; 27. dr. Josip Rapoc, odvetnik; 28. Bučar Leopold, železničar; 29. Kleber Pavel, sodni kancelist; 30. Simerl Ferdo, strugar; 31. Wenischner Ivan, ključavničar; 32. Peharda Fran, ključavničar; 33. Lort Josip, železniški uradnik; 34. Schweiger Rudolf, delovodja; 35. Seveček Franjo, predelavec; 36. Hietzl Zvonko, železničar; 37. Soukup Franjo, nadv. drž. žel.; 38. Drenik Kunibert, zasebni uradnik; 39. Waldbauer Fran, železničar; 40. Zajec Franjo, uradnik; 41. dr. Rudolf Ravnik, odvetnik.

ANGELO CERKOVNIK: ROKA PRAVICE.

(Krstna predstava v celjskem gledališču 19. nov. 1927.)

Pravijo, da je kriza v naši literaturi. Zadnjič, ko smo ustanovili Klub svobodnih slovenskih književnikov, se je eden izmed kulturnih urednikov »Jutra« obregel, češ, Penklub imamo, Društvo slov. književnikov imamo in sedaj so prišli še tretji pa so ustanovili Klub svobodnih slov. književnikov, lilevili Klub svobodnih slov. književnikov, lilevili Klub svobodnih slov. književnikov. To lahko danes po izdaji Kosovelovih pesmi piše samo čenik, ki se je zaril v žurnalistični »geni-jalnost« v svoj kabinet in ne vidi, ne ve, kaj se pravzaprav godi. Saj nima več čuta, ne smisla za življenje in za one, ki zbirajo njega drobce v pesem ali karkoli. Literatura, sploh umetnost ne šepa, pač pa naša javnost, naše dnevno časopisje, ki nima nobenega smisla več za lepo besedo. Tako nekako je že pisal zadnjič v Nar. dnevniku g. A. Rehár.

V soboto se je vršila v Celju krstna predstava Cerkvenikove najnovejše žalostno-vesele igre »Roka pravice«. Značilno za naše kulturne razmere je, da se povečini zadnja leta vršijo krstne predstave slov. del v provinci. Cerkvenik ima s tem dobre izkušnje in mogoče še kdo drugi tudi. Cerkvenik je napisal od sedaj že tri drame (V vrtincu, Greh, Očiščenje). Ljubljanski teater še ni čutil potrebe, da bi katero izmed njih uprizoril. Mogoče, da se kdo boji konkurence. O, konkurencija pa Cerkvenik je in to tako konkurencija, da bo kljub vsemu podrla vse

liste namenoma postavljene ovire. Zakaj z »Roko pravice« je manifestiral svojo dramatični talent. »Roka pravice« je dokument, da naša literarna produkcija ne propada. Celjsko gledališče je lahko ponosno, da je prvo uprizorilo najboljšo slovensko tragikomedijo, najlepšo in dramatsko močno zgrajeno dramo malega človeka, ki se peha v kaosu razmer za boljše, za socialnejše življenje. »Roka pravice« ni veseloigra, tragedija je, socialna tragedija poštenega reveža, ki je padel v svet korupcije in goljufije.

Načelnik železniške likvidature Miklavčič, ki prihaja precej pozno v urad, zakaj po večerih zahaja v bar, se uči foxtrota itd., je sklenil jemati provizijo, zakaj njegov kolega iz drugega oddelka, o katerem osebje govori da mu trdke precej »mažejo« je avanziral. Po korupciji je avanziral. Zakaj bi še Miklavčič ne. Sklenjeno. Napravljena. Poduradnik Možina, poštna, revna duša, prenaša provizijo od trdke Završnik in komp. Sprva niti ne ve, kaj nosi. Načelnik mu daje zato — denarna darila. Možina hrepeni po napredovanju. Svoj dom bi si rad ustvaril. Pošteno bi rad živel. In g. načelnik, tajnik Narodne gospodarske stranke, mu je obljubil avanzna. Možina je vester uradnik. Zapisuje zamudnike. Mora. To je njegov kruh. In sedaj, ko si je malo opomogel, se hrepenenje še poveča. Zaljubljen je v kolegico Rijo, s katero se že igrača načelnik Miklavčič, kupi ji celo šopek cvetlic in se uči po najnovejšem slov. Brutonu voščilnega pozdravljanja. Katastrofa pa pride, ko se spozabi na protestnem zborovanju zoper korupcijo. Vse kriči:

Prosveta.

POVERJENIKI SLOVENSKE MATICE.

Do sedaj so se ustanovila poverjeništa v naslednjih okrajih (krajih) in so prevzeli poverjeništa gospodje:

1. Ljubljana: Anton Lovše, gimn. prof., Anton Špende, društveni admin. tajnik, 2. Maribor: Ivan Fava, gimn. prof.; 3. Bled: Josip Zirovnik, naduč. v pok. in pos.; 4. Cerklja: Toussaint Oslak, vodja zemlj. knj. (za ves kraj); 5. Gornji Grad: Franc Kocbek, naduč. v p.; 6. Kamnik: Ciril Vremšak, uradnik Mestne hranilnice (za ves kraj, izvzemši Domžale - Jarše); 7. Domžale - Janše (in okolice): Ivan Stenovec, učitelj; 8. Kozje: Fran Humar, šolski upravit. v Bučah (za ves kraj); 9. Kranj: dr. Simon Dolar, gimn. pr.; 10. Litija: Josip Zupančič, učitelj (za ves kraj, izvzemši Zagorje z okolice); 11. Logatec: Franjo Malner, pregl. fin. kontr.; 12. Novo mesto: Josip Kovač, gimn. prof.; 13. Raddeče: Robert Lindtner, viš. davčni uprav. v pok. in posestnik (za ves kraj); 14. Rimske Toplice: Bogomir Milost, postajenačelnik; 15. Trbovlje: Rudolf Pleskovič, učitelj; 16. Trzin: Rudolf Fečjak, strok. učitelj meš. šole; 17. Vič-Glince: Jvsip Mesec, izvrš. uradnik; 18. St. Vid nad Ljubljano: Ivan Šmajdek, šol. upravitelj (tudi za Medvode in vso okolico); 19. Zagorje ob Savi: Ivan Levstik, šol. upravitelj (tudi za vso okolico); 20. Zagreb: Fran Brečelnik, višji žel. uradnik pri žel. direkciji.

V nekaterih drugih okrajih je ustanovitev poverjeništev že v teku, v ostalih se ustanovijo v najkrajšem času.

PETER KONJOVIĆ: »MILOŠEVA ŽENIDBA«.

S tem delom, ki je doslej izvajano v Zagrebu (v treh sezonah) in Beogradu, se predstavi končno tudi ljubljanski operni publikli P. Konjović, eden izmed najizrazitejših predstavnikov mlajše jugoslovanske muzične generacije. Svoj krst je prejela ta opera pod imenom »Vilni ve« v Zagrebu 1. 1917, ko je svetovna vojna dosegla svojo kulminacijo. Ze takrat je z svojim izrazitim nacionalnim karakterjem vzbudila splošni interes. Danes prihaja k nam v prenovljeni obliki, ki jo je oskrbel sam avtor, poučen po izkustvih, pridobljenih v praktičnem gledališkem delovanju.

Lebeto, ki ga je napisal v zanosnem, poetskem jeziku mladi pesnik D. Ilić, nas vodi na strmo Miroč-planino, kjer caruje vila Ravijola; tam se sestanejo z velikim narodnim junakom Kraljevičem Markom in njegovima drugama Milošem Obilićem in Reljo Krilatićem. Od viliškega cerstva spoznamo tu še vilo Brodarico, vilo Oblakino, nagajivega Grabancija pa dobitljivo Marto, vračaro. Tedaj popolnoma nov, za nas nenavaden svet, ki nam ga dobro dočara pesnikov duh. Končno pa nas povede avtor še na dvor cara Lazara, kjer prisostvujemo zanimivim narodnim svatbenim običajem. Vse to ilustrira in povečuje bujna Konjovičeva muzika, ki je črpala na izvoru srbske naordne pesmi. Za to opero je nabavljena nova, bogata oprema. Del prekrasnih skotimov je stavila na razpolago uprava Narodnega kazališta v Zagrebu. Glavne partije pojejo gospa Thierry, Poličeva, Medvedova, Španova ter g. Bettetto, Gospodinov, Janko, Rumpel in Šubelj. Opero sta naštilirala g. Balatka in Polić.

Premijera tega veleznanimivega dela bo v sredo 30. t. m. Velja premijerski abonma.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 26. novembra: »Ukročena trmoglavka.« Predstava pri znižanih cenah. Izven. Nedelja, 27. novembra: »Idealni soprog.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 28. novembra: »Hlapec Jernej.« — Red A.

Torek, 29. novembra: »Medeja.« Red B. Sreda, 30. novembra: Zaprto.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 26. novembra: »Tosca.« — Red B. Nedelja, 27. novembra ob 15. uri popoldne: »Zaljubljen v tri oranže.« — Izven. Ponedeljek, 28. novembra: Zaprto. Torek, 29. novembra: Zaprto (generalka).

SENIORJI ČESKE KNJIZEVNOSTI.

Česka književnika Josip Holecček in Ignacij Hermann. J. Holecček, ugleden slovanofil, se je udeležil balkanskih vojn za osvobodjenje. Ignacij Hermann je znan romansje. Holecček je proslavil nedavno kot predsednik zveze češkoslovaških novinarjev 50-letnico ustnovitve zveze.

Sreda, 30. novembra: »Miloševa ženitev.« Slavnostna predstava na predvečer narodnega praznika. Premijerski abonma.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU.

Sobota, 26. novembra ob 20. uri: »Eva«, ab. C. Kuponi.

Nedelja, 27. novembra ob 15. uri: »Čardaška kneginja«. Znižane cene.

Ob 20. uri: »Rokovnjač«. Premijera.

Ponedeljek, 28. novembra: »Gostovanje v Ptuj« (»Čardaška kneginja«).

Torek, 29. novembra ob 20. uri: »Bajaderac«. Ab. D. Kuponi.

Sreda, 30. novembra ob 20. uri: »Igra s smrtjo«. Ab. A. Kuponi.

Gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj. V ponedeljek, 28. novembra se vprizori priljubljena Kalmanova opereta »Čardaška kneginja«. Od uspeha te predstave bodo odvisna eventualna nadaljna gostovanja mariborskega gledališča v Ptuj.

POTREBNO POJASNILO.

V številki 272. v Ljubljani izhajajoče periodične tiskovine »Jutro« z dne 23. novembra 1927 je bil v rubriki »Iz Maribora« pod zglavjem »Mariborski denuncianti« objavljen članek, ki izidu moje kazenske pravde proti mariborskemu dopisniku dr. Reismanu, v katerem se izrecno navaja, da polkrušen dokaz resnice ni uspel, da je sodišče izreklo oprostilno razsodbo, ker notica kaže ni bila naperjena proti meni in da mi je torej manjkala aktivna legitimacija za tožbo. Članek izraža upanje, da naj bo »kraj tej mariborski aferi in nepotrebnim tožbam«.

Da bo javnost čula oba zvona, si dovoljujem opozoriti na dejstvo, da je moja zasebna obtožba vendarle bila potrebna, ker se po trditvah člankarja obdolžencu dokaz resnice ni posrečil in je baš obdolženec z inkriminiranim člankom dal opravičen povod za to po mnenju člankarja nepotrebnost tožbo. Take tožbe pa bodo izostale šele v onem trenutku, ko bode časopisje opustilo osebne napade in grda natolevanja.

O moji aktivni tožbeni legitimaciji bo izrekel Stal sedmorice odd. B v Zagrebu svojo končno veljavno sodbo.

Zahvaljujoč se Vam, velečenjeni gospod urednik, za Vašo prijaznost, da ste to pojasnilo v Vašem čislannem listu objavili, beležim

z odličnim velespoštovanjem:

dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru.

»Dol s korupcijo!« Možina je poštena duša. Zato tudi zakriči: »Dol.« Načelnik Miklavčič ga je videl, slišal. Predlagal ga je v napredovanje. Akt je bil že pri ministru. Sedaj ga na njegovo intervencijo vržejo v koš. — In Možina je zaigral. Nikoli ne bo napredoval. Rija ga ne bo vzela, četudi je zaklical samo »Dol!« Suknjo z zlatimi našivi in zvezdicami, ki si jo je naskrival v svoji otroški hrepeni duši že vnaprej kupil — lahko sedaj raztrga. Možina hoče v vodo. Pa ga sreča drug mož, oblasten mož, politik in mesar, opozicionalec, član najmočnejše stranke, in ga pregovori. Celo tako daleč ga spravi, da podpiše javni napad zoper korupcionista Miklavčiča, ki ga sestavi tajništvo mesarjeve politične stranke. Podpisal je zato, ker mu je opozicionarna stranka po mesarju obljubila napredovanje v katerem vidi vso svojo bodočo srečo. Napad izide. Miklavčič toži. Sodna razprava pa obsodi Možino, reveža, odkritostnega, ki pove vse, kakor je bilo. Seveda vse priče pričajo zoper njega. Miklavčič je še, Steše je poduradnik, pijanček. Za koga bo pričal drugega, kakor za načelnika. In Možina je obsojen na šest mesecev. Ko pride iz zapora, razočaran, ubit od življenja in korupcije, skoči v vodo. Samomorilec. To je na kratko vsebina dela, ki pa ima toliko lirčnih, tragičnih momentov, kljub smehu, kljub nerodno smešnemu Možini, da ni smeja moja trditve: »Roka pravice« je delo, ki ga moramo biti veseli, delo trajne vrednosti. Sredi iz našega povojnega življenja vzela, nam odkriva tragedijo marsikaterega malega človeka.

Naravnost potencirano tragičen je trenotek, ko se ubogi Možina hoče rešiti, ko pade na kolena pred načelnika, tajnika nar. gospodarske stranke in v obupu začne klicati: »Živela nar. gospodarska stranka!« Smeje se človek lahko pri tem prizoru, toda ta smeh ni smeh »Ukročene trmoglavke«, to je Gogoljev, tragični smeh. In pred sodnijo! Ko so ga obsodili, stegne prosee roke k sodnikom: »Gospodje! Prosim, nikar me ne obsodite, jaz sem nedolžen!«

Pravzaprav je bila drznost, da so si upali Celjani delo uprizoriti. Toda ravnatelj g. Bratina je s svojo originalno, preprosto, učinkovito inscenacijo in s pridnimi amaterji delo uprizoril kljub vsem oviram tako, da je človek, ki je prišel iz Ljubljane, veselo presečen. Lahko bi se pokritiziralo marsikaj, zlasti govor in izgovarjavo, igranje, malo predlogi odmori itd., toda človek pozabi na vse to, ko občuti tisto ljubezen, s katero so Celjani delo uprizorili. In to vsi igralci, od ravnatelja Bratine do poslednjega, ki je nastopil. Prve tri scene, ki so si sledile v precej naglem tempu, so izzvale dolgotrajno ploskanje vseh navzočih. Avtor je prejel lep venec s celjskimi barvami. Želel bi samo, da se igralstva - amaterska družba, ki se je zbrala okoli ravnatelja Bratine, tesno strne, da bo postala trdna gledališka družina. Če tudi diletanti - amaterji, ne smejo nikoli pozabiti, da mora biti njih cilj vedno le umetnost, ki jo morajo ravno kot amaterji gojiti s tem večjo vestnostjo in ljubeznijo. In s to mislijo, Celjani, bodite pozdravljeni in zahvaljeni!

Bratko Kreft.

Dnevne vesti.

— **Kralj Aleksander krstni boter muslimanskega otroka.** Muslimanskemu trgovcu Mehagi Hajrovicu v Bjelini v Bosni se je rodil deveti otrok. Trгоvec je naprosil kralja Aleksandra, da bi mu bil boter. Kralj je trgovcu željo izpolnil. Pri ceremoniji ga je zastopal polkovnik Vladimir Kostić. Slovenski aktu so prisostvovali zastopniki vseh tamkajšnjih civilnih in vojaških oblasti.

— **Razdelitev predvojnih dolgov.** Povodom pogajanj z Avstrijo o razdelitvi predvojnih avstrijskih dolgov in določitvi kvote, ki odpade na naš teritorij, so odpotovali na Dunaj: dr. Miroslav Ploj, stalni član reparacijske komisije, Vitomir Konstantinović, pomočnik generalnega direktorja državnih dolgov in Josip Pertot, inspektor trgovinskega ministrstva kot člani delegacije naše države.

— **Predlog za skrajšanje vojaškega roka.** Kot znano, znašajo stroški za našo vojsko in mornarico okoli 1/2 celokupnega budžeta. V beograjski »Politiki« je razpravljal neki g. S. vprašanje ali ne bi bilo umestno skrajšati vojaško službeno dobo za 6 mesecev, tako da bi trajalo vojaško službovanje samo 1 leto. Država bi s tem perihirala poldrugo milijardo.

— **Odprava vizuma med Jugoslavijo in Nemčijo.** S 5. decembrom bo odpravljen med našo državo in Nemčijo prisilni vizum na potnih listih.

— **Poštni minister na inspeksijskem potovanju.** Poštni minister je prispel na svojem inspeksijskem potovanju predvčeršnjim v Zagreb. Iz Zagreba pride tudi v Ljubljano.

— **Prav imajo.** Profesorji sarajevske srednje tehnične in trgovske akademije so sklenili, da od 11. decembra dalje ne bodo več poučevali preko določenega števila ur, če se jim dotlej ne izplačajo zapadli honorarji za nadure.

— **Nova železniška proga Krapina—Rogatec** bo dovršena, kot zatrjujejo v generalni direkciji državnih železnic, do 1. novembra 1928. Z delom prično spomladi.

— **Popravilo liške železniške proge.** Te dni so pričeli izmenjavati na liški železniški progi tračnice, ki so bile, kot znano, v tako slabem stanju, da so povzročale nesreče. Nove tračnice so bile nabavljene na Poljskem. Izmenjani bodo tudi vsi pragi. Dela morajo biti končana do spomladi.

— **Deputacija šolskih upraviteljev pri prosvetnem šefu g. dr. K. Capudru.** Pri prosvetnem šefu g. dr. K. Capudru se je oglasila deputacija šolskih upraviteljev pod vodstvom poverjenika UJU g. Škulj-a ter mu izročila 16 predlogov, ki so bili sprejeti na anketi šolskih upraviteljev. G. šef se je izredno zanimal za vročene predloge ter nad 2 uri razpravljal z odposlanci o predlogih.

— **Občinski svet v Šibeniku razpuščen.** Notranje ministrstvo je razpustilo občinski svet v Šibeniku. Za komisarja je imenovan dosedanji župan dr. Marko Kožul, kateremu je dodeljen sorset. Nove volitve bodo dne 19. februarja 1928.

— **Ekскурzija češkoslovaških dijakov v Turčijo.** Ob priliki letošnjega obiska turškega prosvetnega ministra v Češkoslovaški, se je sklenilo, da v aprilu prihodnjega leta poseti večje število češkoslovaških dijakov Turčijo. Potovanje bo trajalo mesec dni. Dijaki bodo posejili mesta: Carigrad, Trojo, Smirno itd. Ekскурzije se bo udeležilo 150 visokošolcev, srednješolcev in dijakov trgovskih šol. Prosvetno ministrstvo je privolilo v ekскурzijo ter dovolilo dijakom za čas potovanja potrebni dopust.

— **II. zbirka za Slovensko Stražo.** Ob sedemletnici rapalskega dne so nadalje darovali za Slovensko Stražo: Kat. prosvetna društva: Pišce 35 Din, Sp. Šiška 50, Kranjska gora pri Rog. Slatini 100, Čitalnica Sv. Jedert n. Laškem 50, Orlovski odsek v Gor. Radgoni 20, v Ljubljani se je nabralo na uličnih zbirkah 400, v Sp. Šiški pa 81 Din. Občine: Naklo pri Kranju 25, Terbergovi 50, Cven pri Ljutomeru 100 dinarjev. Vsem darovalcem se odbor Slovenske Straže najtopljeje zahvaljuje ter želi, da se oglasijo vsa društva in občine. Pozivamo jih, da pristopijo k Slovenski Straži, ker je letna članarina tako malenkostna, da jo zmorejo tudi najrevnejša društva in občine. Znaša celoletno komaj 10 Din. — Slovenska Straža, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

— **Za A. Gabronov spomenik** so nadalje darovali: Rebernik Jakob, Celje 50; Moretti Josip, Jesenice 10; Gregorič Josip, Rogatec 10; Toff Gašper, Ljubljana 10, Regovec Jože, Jesenice 10; Marout M., Ljubljana 30; dr. Ravnik Rudolf, Maribor 500; dr. Breje Janko 200; dr. Janko Arnejc, Škofja Loka 25; Erat Fran 20; Serajnik Joško, Dovje 55; dr. Rožman 50 Din. Vsem darovalcem izreka odbor Slovenske Straže najisrenejšo zahvalo. S svojimi darovi ste pripomogli, da se bo postavil našemu koroškemu narodnemu prvoborniku in mučeniku skromen, a dostojen nagrobni spomenik v prestolici Slovenije. Tudi Družba sv. Mohorja se je spomnila skočidskega župnika A. Gabrona ter prinesla v letošnjem koledarju njegov življenjepis s sliko, za kar smo ji zelo hvaležni. Koroški Slovenci pa bodo po svojih močeh zbrali za spominsko ploščo, ki jo vzdajajo pri farni cerkvi v Skočidolu. Njegov duh naj živi večno med nami! — Slovenska Straža.

— **No vračajte naših dopisov,** ki smo jih primorani Vam pošiljati radi neizmerne bede. Zavedamo se Vaših težkoč v borbi za življenjski obstanek, a vendar je še v Vaši moči, da pomagate nam najbednejšim. Vsak najmanjši dar v blagu ali denarju bomo hvaležno sprejeli. Spominjajte se nas zlasti pred Božičem, da pripravite vsaj malo veselja nam slepih. Milodare sprejema podporno društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

— **Vojni invalid hoče preleteti ocean.** Kot poročajo iz Newyorka, namerava vojni invalid, ki je izgubil v vojni obe nogi in eno roko, letalec Dandgetty iz Wheeling-a v Virginiji, preleteti ocean. Posrečilo se mu je dobiti potrebne državne podpore. Poleteti na-

merava prihodnjo pomlad. Invalid misli letalo voditi sam.

— **Moderni skavti v Kočevju — napad na med.** V Kočevju se je zbralo predvčeršnjim 40 mladih srednješolcev. Večina je bila oborožena s 6 milimetarskimi flaubert-puškami. Izbrali so si tri generale, »najhrabrejši« od njih je bil iz Ljubljane — ter jurišali pod njihovi mvdstvom čebelnjak nekega graščaka. Ko so ga hrabro zavzeli, so se dobro pogostili z medom — pojedli so ga 40 kg. Posledica je bila, da so dobili fantiči v šoli ukor, vsi trije »generali« pa so bili izključeni. — Flaubert-puške je orožništvo konfisciralo.

— **100 ribičev utonilo.** Na zmrazjenem jezeru Mandžu ena Kitajskem so lovili te dni ribiči ribe. Ker so izkopali v led preveč odprtin, se je led nenadoma udrl, 100 Kitajcev in več Rusov je utonilo.

— **Obsojeni bančni ravnatelji.** Iz Kölna poročajo: V Kölnu sta bila po 8-dnevni obravnavi obsojena, bivša ravnatelja »Kölner Bankvereine-a«, dr. Hange in Wunderlich, zaradi poverbe, da 5 mesecev zapora. Obtožena sta spekulirala s tujimi vrednostnimi papirji.

— **Zenski Landru.** Gospa Juliette Brucey, francoska malomeščanka iz d'Annay-sous-Bois, je kljub svoji mladosti bila že 4-krat poročena. Od prvega moža se je ločila, drugega moža so našli nekega dne obešenega, tretji mož je podlegel živčni bolezni četrti pa je umrl za zastrupljenjem plina. Pred dnevi so mlado vdovo, ki je imela že četrto mož, aretirali. Sodišče sumi, da gospa Brucey po svojih dejanjih sliči morilcu žensk, Landru-u. Okoliščine, v katerih je umrl pred meseci četrti mož, so bile tako sumljive, da je policija aretirala nenavadno žensko. Njenega moža so namreč našli mrtvega v spalnici na tleh, njo pa v njegovi postelji. Plinova cev je bila odprta tako, da je bila cela soba napolnjena s plinom. Komisija je dognala, da je mož mrtve, dočim je bila žena samo lahko zastrupljena. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je po par dneh okrevala. Zdravniki si niso mogli tolmčiti, kako to, da je plin tako različno vplival. Prepričani so bili, da se je na stanovanju gospe Juliette Brucey izvršil zločin. Po daljšem zaščitovanju je lepa Julietta priznala, da je moža umorila. Pri-povedovala je: »Ko sem legla v njegovo posteljo, vsa nekaj časa kramljala, na kar je zaspal. Ko sem se prepričala, da trdno spi, sem odprla plinovo cev ter šla v klet, kjer sem preživela dva dni in dve noči. Ko sem se vrnila zopet v njegovo spalnico, je bil mož že mrtve in legla sem v njegovo posteljo.« Vsi, ki poznajo gospo Brucey trdijo, da je skoro gotovo umorila tudi ostala dva moža.

— **Aretacija policijskega svetnika zaradi podkupovanja.** Policia v Budimpešti je aretirala še dni policijskega svetnika zaradi izsiljevanja in podkupovanja. Policijski uradnik je imel voditi preiskavo zaradi prekoračenja policijske ure v nekem restavrantu. Gospod svetnik je zahteval 500 pengő ter obljubil, da spravi zadevo s sveta, če mu da gostilničar zahtevano vsoto. Le pod tem pogojem bi gostilničar obdržal pravico toženja pijače. Gostilničar je obvestil svojega pravnega zastopnika, ki je policijskemu komisarju nastavljal past, v katero se je tudi vjel. Ko je policijski komisar vzel zahtevani denar, je gostilničarjev pravni zastopnik vložil tožbo proti izsiljevalcu.

— **Velikansko poverjenje pri rumunski državnih železnic.** V Braili so prišli te dni na sled velikanske poverbe. Železniška blagajnika Protopopescu in Cuistanescu sta potvarjala izredno spretno sezname voznih listkov ter okodovala na ta način državo za več kot 10 milijonov lejev. Baj je zapleten v afero tudi neki višji funkcionar generalnega ravnateljstva rumunskih državnih železnic.

— **Velika nesreča v Meksiki.** V Mogales, južno od Arizone se je pripetila velika nesreča, ki je zahtevala mnogo žrtev. Okoli 100 solarjev je napravilo v spremstvu 2 učiteljev izlet v okolico mesta. Skupina se je mudila v tistem trenutku, ko je privozil brezovlak, na železniškem mostu. Vseh se je polastila strašna razburjenost. Vse je brezglavo begalo okoli. Strojevodju se je posrečilo v zadnjem trenutku ustaviti vlak. Bilo pa je že prepozno. 20 otrok in oba učitelja so ostali na mestu mrtvi. Na kraj nesreče je odšla takoj rešilna ekspedicija.

— **Eksplozija v petrolejskem skladišču v Kanadi.** V Kanadi je te dni prišlo do eksplozije v nekem petrolejskem skladišču. 4 delavci in 2 otroka so postali žrtev eksplozije. Več hiš je porušeni.

— **Jules Verne-ova knjiga — motiv samomora 14 letnega dečka.** Edvard M., odličen dijak II. letnika trgovske akademije v Beogradu, je velik prijatelj knjig. Posebno navdušen je za Jules Verne-a, Dela tega pisatelja je kar počiral. Te dni je zagledal deček v neki izložbi eno od Jules Verne-ovih knjig, ki je še ni čital. Za vse na svetu bi jo bil rad kupil, toda v žepu ni imel niti pare. Zato si je prilastil ob priliki obiska pri nekem svojem prijatelju stodinarški bankovec, ki ga je zagledal na mizi, nakar je šel knjigo nemudoma kupit. Ko pa jo je prečital, ga je jela peči radi tatvine vesti. Svojim staršem se stvari ni upal povedati, da pa ene bi bil v slučaju, da bi mu prišli na sled, onečaščen kot uzmič, je sklenil, da si vzame »kakor kak gentleman v Jules Verne-ovih romanih«, življenje. Ko se je mudil te dni na obisku pri enem svojih prijateljev, je potegnil v neopaznem trenutku iz žepa flaubert-pisto ter se ustrelil v sence. Ko so prihili v sobo ljudje, je ležal bled in krvav na tleh, poleg njega na mizi pa je ležalo ginljivo poslovalno pismo, ki ga je bil napisal za svojo matino in v katerem ji je bil vse natančno in skesano obrazložil, kaj ga je gnalo v smrt. Edvarda so prepeljali v bolnico. Dasi je težko poškodovan, njegovo življenje za enkrat ni v nevarnosti.

— **Trgovski koledar za l. 1928 je izšel.** Uredil ga je g. Franc Zelenik, založilo pa je ko-

ledar Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani. Stane s poštnino vred 15 Din za izvod. — Kakor druga leta, je tudi letos vsebina koledarja zelo pestra in poučna. Za delajno trgovino je priobčno praktično knjigovodstvo, za splošno uporabo pa: Lesivica za dohodnino, davek za službene prejemke privatnih nameščenec, računanje obresti in dobička. Kako se izračuna kubična mera okroglih debel in klad. Razmerje med živo težo in težo zaklane živali. Maksimalne tarife izvoščkov v Ljubljani in Mariboru. Pošne pristojbine, kolkovine itd. Poleg tega obsega koledar obširno razpravo o »Pomenu in vlogi trgovca v narodnem gospodarstvu«. Koledar priporoča posebno trgovcem in trgovskim nameščencem. Narčajo se pri »Trgovskem društvu Merkur v Ljubljani«.

— **»Das billige deutsche Buch.«** Da bi se pogostim pritožbam, da so nemške knjige za jugoslovensko občinstvo predrage z uspehom pomagile, je izdala poznana knjigarna Koehler & Volkmar v Lipskem (Leipzigu) katalog: »Das billige deutsche Buch«, ki vsebuje skrbno zbirko najboljših nemške literature v cenah izdajah (nobena knjiga čez 4.— RM). Opozorjamo naše čitatelje na to interesantno literarno novost tudi na to, da se katalog in v njem omenjena dela dobivajo pri tukajšnjih večjih knjigarnah.

— **Pri slabem razpoloženju je »Franz Josefova«** naravna grenka voda prijetno delokoličina sigurnordgovena 12-jaj-rdgomilhw joče domače sredstvo, katerega tudi majhna za ženske bolezni hvalijo blago delovanje »Franz Josefova« vode, zlasti odgovarja nežnemu organizmu.

Ljubljana.

1— **Ljubljanska tradicija** je že postal za državni praznik dne 1. decembra slavnostni koncert Jugoslovanskega novinarskega združenja. Tudi letošnji koncert ne bo ni malo zaostajal za prejšnjimi. Umetniški del bo na reprezentativni višini. Sodelujejo veliki orkester, komorni trio, pevski zbori in solisti. Zabavni del bo imel posebno atrakcijo: vinskoposkušnjo iz najboljših kleti slovenskih vinogradnikov. Tako bo novinarski koncert tudi letos najsijajnejša in hkrati najbolj presrečna prireditev na začetku zimskih družabnih sezon. Vršil se bo — kakor prejšnja leta — v »Unionu«.

1— **Predavanje dr. M. Vidmarja.** Kakor smo že javili, ima univ. prof. dr. Milan Vidmar danes, v soboto ob 18. (6.) uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« javno predavanje o predmetu: »Tehnična fakulteta ljubljanske univerze«. Za to predavanje, ki jo je pripravila inženjerska zbornica, se naša javnost izredno zanima. Očepod dr. Vidmar je že pri drugi priliki tako odločno nastopil proti okrnitvi slovenske univerze, da je povzročil občo pozornost. Pred predavanjem bo govornik predsednik Inženjerske zbornice ing. M. Suklje. Na to prireditev, ki naj postane važna manifestacija, je Zbornica povabila slovensko javnost z namenom, da jo točneje informira o pomenu tehnične fakultete za znanost in gospodarstvo.

1— **Svet slušateljev ljubljanske univerze** sklicuje za danes dne 26. novembra 1927 ob treh popoldne v svetovo sobo na univerzi sešatek vseh predavateljev, ki so določeni za nedeljska zborovanja.

1— **Predavanja prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani** se bodo zopet redno vršila od 12. decembra dalje. V ponedeljek 28. t. m. so namreč v dvorani OUZ še vedno izpiti uradništva, drugi ponedeljek 5. decembra je pa Miklavžev večer. Interesanti naj nam oprostite to preložitve predavanj.

— **Praška kolekcija slovenskega modernega slikarstva** se je vrnila v Ljubljano in bo razstavljena od srede, 30. novembra, do četrta, 8. decembra, v Jakopičevem paviljonu proti vstopnini 3 Din. Razstava, ki je v Pragi zbudila tako veliko zanimanje, obsega slikarska in grafična dela zadnjih 50 let, ki izhajajo iz državne in zasebne lasti ter iz zbirke Narodne galerije ter nudijo v zelo popolni sestavi vpogled v razvoj slovenskega modernega slikarstva. Gotovo bo zanimivo videti, s kakšnimi deli je bila naša umetnost na uspešni praški razstavi reprezentirana. Večina del je na prodaj. Ker bo razstava odprta le dober teden, opozarjamo že sedaj. — Narodna galerija.

1— **»Ljubljanski Sokol«** naznaja, da se vrši predprodaja vstopnic za telovadno akademijo dne 30. t. m. dnevno v društveni pisarni v Narodnem domu med uradnimi urami od 6. do 8. ure zvečer; sedeži po 10 Din, stojišča 5 Din. — Na praznik »Ujedinjenja« pa se vrši ob 10. uri popoldne v društveni telovadnici svečana zaobljuba novega članstva; po zaobljubi razdelitev diplom zmagovalcem naraščajske tekme v Pragi l. 1926 ter zmagovalcem letošnje župne naraščajske tekme v Ljubljani. Na to lepo interno društveno svečanost vabimo vse brate in sestre, posebno pa računamo še na čimvečjo vdeležbo starejših članov. Zdravo! — Odbor.

1— **Skladba za veliki orkester, komorni trio, dva solopseva s klavirjem in štirje zbori**, med njimi polovica takih, ki se še niso izjavili, so na sporedu slavnostnega koncerta, ki se bo vršil na narodni praznik, dne 1. decembra v »Unionu«. Odličen program in izvrstni sodelujoči zaslužijo največjo pozornost našega občinstva. Prireditev se vrši v korist pokojninskega fonda Jugoslovanskega Novinarskega Združenja. Ker je

naša javnost novinarjem slej ko prej zvesta, ni dvoma, da bo tudi letos napolnila union-sko koncertno dvorano do zadnjega kotička. Po koncertu prosta zabava in ples.

1— **Predavanje v »Soča«.** Danes v soboto 26. t. m. predava v Ljubljanskem dvoru prvič v društvu »Soča« g. prof. dr. E. Turk, ki si je izbral za temo: »Pokret jugoslovenskih dobrovoljcev v svetovni vojni«, samo zato, ker trdijo naši sosedje po svojih listih, da so se prečanski Jugoslovani borili v sovražnem laboru proti antanti. Po predavanju sledi prosta zabava s petjem (kvartet). Začetek ob pol. 9. uri zvečer. Vstop prost. K mnogobrojni udeležbi vabi »Sočanec« in prijatelje odbora.

Nedelja v Narodnem gledališču. Opera vprizori v nedeljo ob 15. uri popoldne zanimivo Prokofjevo opero »Zaljubljen v tri oranže«, drama pa ob 20. uri zvečer zabavno in napeto Wildeovo igro »Idealni soprog«. Dramska prestava je po nižnjih cenah.

Oblastna taksa na gledališke karte. Od nedelje, dne 27. dalje se bo pobirala pri gledališki dnevni in večernih blagajnah poleg običajne vstopnine še oblastna taksa. Taksa je namenjena za popravilo in vzdrževanje dramske in opernega gledališča. Uredba o imenovanju taksi je bila sklenjena na seji oblastne skupščine, dne 5. novembra 1927.

1— **Ljubljanski Sokol** je ravnokar prejel od Miklavža obvestilo, da pride letos v ponedeljek, dne 5. decembra s posebno sijajnim spremstvom v Narodni dom. — Poddrobnosti se objavijo prihodnji teden.

1— **Angleško sukno** za moške obleke in za sukne dobite najceneje in najhitreje kvalitete pri FRANC PAVLIN-u, Gradišče 3.

Maribor.

m— **Prijazna ponudba.** Gospod poročevalec »Jutra« je v hudih skrbih, kdo bo na Miklavževem večeru NRS dne 3. decembra igral Miklavža; da mu pa prihranimo nadaljnje skrbi, mu sporočamo, da je ta vloga že odana. Pač pa še ni oddana vloga parkaja in zato si usojamo prositi ga, da bi jo prevzel on. S tem bi se mu nudila najlepša prilika, da pomoče vse mariborske radikale v svoj samostojno-demokratski koš.

m— **Osma kandidatna lista**, v četrtek, dne 24. t. m. je bila pri srezkem poglavarstvu za levi breg vložena osma kandidatna lista za občinske volitve v Mariboru. Listo so vložili takozvani »samostojni obrtniki« in je njen nosilec čevljarji mojster Anton Krajcar. Ker je nosilec liste znan kot pristaš socialistične stranke, je že danes jasno, kako se bodo v mestnem svetu orientirali mandatarji te skupine, če bo seveda sploh katerega dobila.

m— **Vprašanje avstrijskega konzulata.** Na avstrijsko-jugoslovanski obmejni prometni konferenci je bilo pokrenjeno tudi vprašanje ustanovitve avstrijskega konzulata v Mariboru in po poročilih, ki so na to prispela iz Beograda, bi se imel konzulat tudi res osnovati. Medtem smo pa doznali, da ta zadeva nikakor še ni rešena in da na Dunaju za ustanovitev novega konzulata niso preveč navdušeni, ker bi se s tem povzila izdatki avstrijske republike za konzularno službo, ki so itak že veliki. Kljub temu pa smo mnenja, da bi bilo treba z akcijo nadaljevati, kajti potreba ustanovitve avstrijskega konzulata v Mariboru je res občutna in bo postala po organiziranju skupnega obmejnega kolodvora brez dvoma še bolj. V prvi vrsti bi pozdravilo uresničenje te ideje seveda potujoče občinstvo, ki mora sedaj po vizum v Ljubljano. Gotovo je, da je cesebi promet med Mariborom in obmejnimi ozemljem ter Avstrijo neprimerno večji, kakor pa med Ljubljano in ostalimi južnejšimi kraji ter Avstrijo. Če ne bi bilo mogoče doseči ustanovitve popolnega konzulata, naj se postavi vsaj honorarni konzul ali pa kak drugi konzularni zastopnik, ki bi mogel vsrčiti vsaj najnujnejše konzularne potrebe, v prvi vrsti na vdiranje potnih listov.

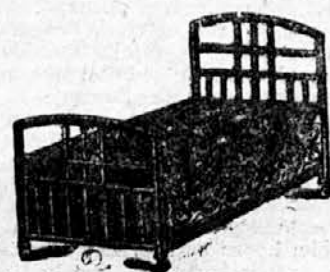
m— **Prispevek oblasti za novo postajališče.** Oblastni odbor mariborski je dovolil občini Cirknica 15.000 Din podpore za kritje stroškov pri postavitvi novega železniškega postajališča, ki se nahaja med dosedanjima postajama Pesnica in St. Ilj.

m— **Predavna družnica Kmetijske družbe.** Mariborska in okoliška podružnica Kmetijske družbe priredi v nedeljo, 27. t. m. ob 9. uri popoldne v vinarski in sadjarski šoli predavanje o pretakanju vina. Predaval bo inž. Ivo Zupančič.

m— **Oblastna vinska razstava.** Dne 15. januarja ob 10. uri popoldne prihodnjega leta bo otvorjena v Ptuj vinarska razstava za vso mariborsko oblast. Razstava, ki bo združena z vinskim sejmom, bo odprta v nedeljo, ponedeljek in torek. Oblastni odbor je dovolil za to razstavo 7000 Din podpore.

m— **Koncert kraljeve garde.** Kakor smo že poročali, se bo vršil v petek, dne 2. decembra v Unionevi dvorani v Mariboru simfonični koncert orkestra kraljeve garde iz Beograda. Kakor doznavamo, bo pri koncertu sodelovalo 120 godbenikov. Koncert bo dirigiral višji kapelnik, podpolkovnik Dragotin Pokorny.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 27. t. m. bodeta zopet dve predstavi: popoldne priljubljena opereta »Čardaška kneginja«, da si jo morejo pogledati tudi okoličani. Za to predstavo veljajo nižnje cene. Zvečer bo premijera najpopularnejše slovenske ljudske igre »Rokovnjakev«, ki se bo igrala samo izven abeonmana.

Garnitura Din 560.—, 350.—, 290.—
Odeja klot Din 280.—, 220.—, 185.—
Zastori Din 240.—, 180.—, 96.—

Preproge, linolej, namizno perilo, posteljno perilo obrisače. Blago najbolje kakovosti, cene nižje kakor povsod.

Veletrgovina

R. Stermecki, Celje

Prodaja na debelo in drobno.

POZIV SLOVENSKE JAVNOSTI!

Akademsko omladina ljubljanske univerze mogoče protestira proti nameravi okrniti slovenske univerze. Zaveda se, od prvega do zadnjega, da je enako ogrožen vsak član te institucije, da je zainteresirano za njo vse ljudstvo. Zato je stopila solidarno, enotno v trodnevni štrajk, ki ni samo znak ogroženega protesta, ampak je lepa slika študentske solidarnosti, brez razlike političnega prepričanja.

Zato moramo popraviti krivico, ki se je z raznimi poročili zgodila. Bratku Kreftu. Na zborovanju v sredo ni govoril v imenu »svobodnih akademikov«, ampak se je javil besedi samo kot slušatelj ogrožene univerze. S svojim govorom ni kršil solidarnosti protesta, kakor je to zapisano v enem izmed poročil. Istotako ni res, da bi bil pri kritiki napad SLS kot stranko hlapcev. Z vsem svojin govorom je z raznimi argumenti apeliral na solidarno akcijo vseh akademikov, da se na solidarno akcijo univerza in da mora akademsko omladina sama solidarno voditi borbo za kulturno in socialno enakopravnost slovenskega naroda.

Zato prosimo, da ob takih prilikah izostanejo strankarske tendenciozne poročila, zlasti pa naprosimo vso javnost, da se pri nedelj-skih protestnih shodih izogne vsakega strankarstva in ravno tako solidarno in odkritosrečno, kakor vsa akademska omladina, manifestira za ohranitev Almae matris. Nedeljski protestni shodi naj bodo obenem manifestacija solidarnosti vseh članov našega naroda, zakaj z okrnitvijo slovenske univerze ni prizadet samo ta ali oni, temveč je ogrožena narodna kultura, po kateri se sodi in ceni vsak narod.

NAPREDOVANJE UČITELJEV.

V 4. grupo II. kategorije:

1. V ljubljanski oblasti:

Valentin Acceto, učitelj v Moravčah, Srečko Berlot, učitelj v Moravčah, Adelbert Božič, učitelj v Trbovljah, Maksimilijan Vilfan, učitelj v Metliki, Stanko Tavželj, učitelj v Hinjah, Peter Golubič, učitelj v Banjaluhi, Stanko Gajšek, učitelj v Senovem, Karl Štrbenk, učitelj v Črnomlju, Valter Erker, učitelj v Topli rebi, Julij Trotošek, učitelj v Črnomlju, Janko Černuta, učitelj na Jesenicah, Alojzij Koželj, učitelj v Henini, Gotard Rott, učitelj II. moške meščanske šole v Ljubljani.

Rudolf Fajon, učitelj v Sostrem, Janko Jankovič, učitelj v Poljanah, Ivan Kadunc, učitelj v Ribnici, Zora Kneis, učiteljica v Mokronogu, Hilda Ahčin, učiteljica v Studencu-Ig, Stanislava Debeljak, učiteljica v Trati, Vanda Dev-Andošek, učiteljica v Trbovljah, Bogomila Benedik, učiteljica na meščanski šoli v Trzinu, Friderika Zupan, učiteljica v Preloki, Josipina Repe, učiteljica v Žužemberku, Evalija Jurše, učiteljica v Planini, Terezija Klinar, učiteljica na meščanski šoli v Trzinu.

Marija Rozman, učiteljica v Prečni, Pavla Knific, učiteljica na Dvoru, Ivana Strus, učiteljica v Zireh, Danica Habijan, učiteljica v Litiji, Doroteja Skubic, učiteljica v Kopanju, Gabrijela Zupančič, učiteljica v Selcih, Antonija Turk, učiteljica v Sarem kotu, Franja Božič, učiteljica v Radečah, Marija Brumat, učiteljica v Žužemberku, Vida Gostinčar-Klum, učiteljica v Krškem, Valerija Sešek, učiteljica v Stopičah, Ruža Lenardič, učiteljica v Radovljici, Amalija Jenko, učiteljica v Valt vasi, Milena Saksida, učiteljica v Cerkljah, Marija Rupar, učiteljica v Sovodnju, Olga Gomiš, učiteljica v Loškem potoku, Marija Kovič, učiteljica v Trzinu, Ana Modic, učiteljica v Kočevju, Ada Olhofer, učiteljica v Toplicah, Mira Vogrinč, učiteljica v Toplicah, Franja Molč, učiteljica v Blokah, Kristina Radej, učiteljica v Senovem, Vera Premrov, učiteljica na Jesenicah, Slava Lipovšek, učiteljica v Semiču, Marija Lipovšek, učiteljica v Semiču, Marija Leban, učiteljica v Begunjah, Ana Radanovič, učiteljica v St. Jerneju, Terezija Sorn, učiteljica v St. Urški gori, Ana Lipovšek, učiteljica v Pečah, Bogomila Dobovšek, učiteljica v Dobropolju, Ana Zavodnik, učiteljica na Jesenicah, Marija Kramaršič, učiteljica v Koroški Beli.

2. V mariborski oblasti:

Dragotin Zolger, učitelj v Stogovcih, Slavko Jelenc, učitelj v Storah, Josip Novak, učitelj v Ormožu, Drago Dominik, učitelj v Prevaljah, Branimir Čeh, učitelj v Studencih, Janko Moder, učitelj v Šmartnem pri Slovenjgradcu, Alojzij Jenko, učitelj pri Sv. Križu pri Ljutomeru, Ivan Cvetko, učitelj pri St. Rupertu, Izidor Horvat, učitelj v Hotizi.

Oskar Bregant, učitelj v Novi cerkvi, Karel Stokelj, učitelj v St. Lenartu pri Vel. Nedelji,

Oton Brelih, učitelj v Bogojini, Viljem Kunst, učitelj v Ormožu, Franjo Petrač, učitelj v Primožu, Drago Korošak, učitelj v Sv. Jurju ob Ščavnici,

Alfonz Kopriva, učitelj v Marenbergu, Oskar Hudeles, učitelj v Kapli, Marija Kaučič, učiteljica v Gomilici, Maksa Povh, učiteljica v Sv. Kunigundi,

Justina Freč-Sotošek, učiteljica v Koprivnici, Karolina Vuk, učiteljica v Sv. Lovrenču na Dravskem polju,

Nada Jenčič, učiteljica v Mali Nedelji, Elza Ribarič, učiteljica pri Sv. Andražu, Ana Stergar, učiteljica v Gornji Radgoni,

Cirila Korošak, učiteljica v Markovcih, Marija Rogge, učiteljica v Slovenjgradcu, Mihaela Rožič, učiteljica v Dobju,

Hilda Nedelko, učiteljica v Turnišču, Valerija Kamenšek, učiteljica v Sv. Boltenku, Ljudmila Dolenc, učiteljica v Fokovcih,

Marija Kos, učiteljica v Velikih Dolencih, Angela Gradišar, učiteljica pri Mariji Snežni, Ottilija Zidar, učiteljica pri Sv. Antonu,

Marija Ogrižek, učiteljica v St. Vidu pri Planini, Pavla Zabovnik, učiteljica v St. Pavlu pri Preboldu,

Zora Dolar, učiteljica v St. Jakobu v Slov. goricih, Anica Kotnik, učiteljica pri Sv. Marjeti,

Marija Bergles, učiteljica pri Sv. Ani v Slovenskih goricah, Ana Kos-Vimplošek, učiteljica v Zibiki,

Jožica Karničnik, učiteljica na Stari cesti, Asta Simigaj, učiteljica v Gor. Lakošu, Viktorija Poberaj-Vuga, učiteljica v Šmartnem ob Dreti,

Alojzija Janičič-Lovrec, učiteljica v Cirkovcih, Marta Elsnik, učiteljica v Puconcih.

SLAVNOSTNI KONCERT 1. DECEMBRA V »UNIONU«.

Jugoslovensko Novinarsko Udruženje, sek-cija Ljubljana, vabi, kakor vsako leto, tudi letos na slavnostni koncert, ki bo na narodni praznik, dne 1. decembra ob 20. uri v Unionski dvorani. Na letošnji prireditvi sodelujejo:

Operni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani pod vodstvom kapelnika g. A. Balatke; Saneinov komorni trio iz Zagreba (gg. Elvira Marsičeva, Karel Sanein in R. Matz); sopranistka gđ. Vera Majdičeva; glasbeno društvo »Ljubljana« pod vodstvom pevovodje g. dr. A. Dolinarja; pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom zborovodje g. Zorka Prelovcera ter prof. ljubljanskega konservatorija g. Janko Ravnik.

Sporod prinese poleg državne himne češkega skladatelja Viteoslava Novaka impozantno kompozicijo »Slovaško suito«, skladbo v petih stavkih (V cerkvi, Med otroci, Zaljubljeni, Na plesišču, V noči), zbor dr. Kimovca »Naročilo z bojnih poljan« in zbor dr. A. Dolinarja »Mavrica«. Obe skladbi izvaja glasbeno društvo »Ljubljana«.

Saneinov komorni trio iz Zagreba nam zavrta za zaključek Beethovnovnega leta Beethovnov trio op. 11, št. 4. Trio ima tri stavke: 1. Allegro con brio. 2. Adagio. 3. Tema con variazioni. Allegro. Kompozicija je vzorno klasičistična. Saneinov trio bo za Ljubljano novost, ker nastopi prvič pred našim občinstvom.

Sledila bosta dva solospesa. Avtor prvega je L. M. Škerjanc. Njegova skladba nosi naslov »Večer soparen bo«. Drugi solospes je Adamičeva kompozicija »Ribice po vodi plavajo«. Oba speva poje sopranistka gđ. Vera Majdičeva, katero spremlja na klavirju g. prof. Janko Ravnik.

Dve skladbi, ki se bosta prvič izvajali, sta Adamičeva »Preizkušena zvestoba«, mešan zbor, in J. Pavčiča »Lenka«, mešan zbor s spremljevanjem klavirja. Obe kompoziciji bodo peli pevci »Ljubljanskega Zvona« pod dirigentom g. Prelovcem, spremljal pa jih bo g. prof. Ravnik.

Po koncertu bo družaben večer s sodelovanjem Nagodetovega orkestra. Vstopnice za koncert so že na prodaj v Matični knjigarni, na dan koncerta pa se bodo prodajale pri koncertni blagajni.

Književnost.

OTON ZUPANČIČ: »POKONCU IZPOD KORENIN«.

Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena trdovezani, večbarvni slikanici s poštnino vred Din 37.50.

Pod tem naslovom je izšla za Miklavža pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani krasna slikanica, za katero je priredil slovensko besedilo Oton Zupančič. Bujna fantazija povede mlade radovedne pod rujava zemljo, kjer ždi in spi ob koreninah nešteto žuželk, hroščev, bub in gosenic in kjer tičijo v zemlji koreninice, korenčki in gomolji tisočev bilk in cvetk. Vse čaka klica matere, da jih pozove izpod korenin v življenje. In ko ta klica zadoni, tedaj se prebudijo iz spanja zaspančki,

si popravljajo in krojijo obleke, jih barvajo in končno vsi veseli okrašeni z najrazličnejšimi cveticami zlezajo na ozelenelo trato. Vsa priroda jih je na mah polna. V nji se radujejo toplega solca, dokler jih v pozni jeseni mrzel veter zopet ne nažene nazaj pod korenine.

Lepše slikanice slovenska mladina za letošnji božič ne bi mogla dobiti. Otroci jo bodo na mah vžubili in vedno znova in znova pobirali in gledali.

JOSIP RIBIČIČ: IGRICE.

Zbirka lažjih mladinskih iger. Ljubljana 1927. Založilo »Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta«. Knjižnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani I. zvezek.

Cena broširani knjigi Din 12, vezani 15, s poštnino 1 Din več.

Dolgo časa že ni izšla nikakr mladinska igra in zato je bila vrzel na tem polju od dne do dne večja. Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta je uvidelo, kako velika je potreba po mladinskih igrah in je založilo gornjo zbirko. Šest iger priznanega mladinskega pisatelja Ribičiča: Trapica, Vrabci, Miklavžev, Mir in ljubezen, V pustni noči, in Dedščina, bode marsikaterega prireditelja mladinskih predstav rešilo iz nemale zadrege pri izbiri iger.

»Trapica« je primerna enodejanka za čas pred Vsemi svetimi. Ima 4 deske in eno dekljsko vlogo. »Vrabci« dvodejanka, primerna za vzgajanje ljubezni do ptic. Najprimernejši čas za vpriporitev te igrice je jesen v času ptičje solitve. »Miklavžev« ima dve dejanji. Prvo se vrši v kmetski kuhinji, kjer sv. Miklavž obdaruje otroke, drugo pa v predvorju nebes. Ker se ravno za Miklavžev prireditev potrebuje vedno tudi primerna igrice, bode ta zelo dobrodošla. »Mir in ljubezen« je božična slika, zelo prikladna za prireditev, zvezana z obdarovanjem otrok. »V pustni noči« enodejanka za predpustni čas. »Dedščina« pa je zelo lepa igrice za 1. december in Vidov dan.

S to zbirko je narasla naša mladinska dramatična literatura za šest res lepih iger, zato jo najtopleje priporočamo v nakup.

Gospodarstvo.

× Vinska razstava in vinski sejem v Ljubljani. Kakor znano, je vinska razstava v Ljubljani, dne 3. in 4. marca 1927 dobro uspela. Zategadelj je razstaveni odbor sklenil, prirediti v prvi polovici januarja 1922 drugo vinsko razstavo, ki naj prvo z ozirom na obseg prireditve po možnosti še izpopolni in nadkrili. Ker je stvar v rokah agilnega odbora, smemo z gotovostjo pričakovati, da bo tudi ta prireditev uspela v polni meri. Razstava se bode ljubljanskega vina več letnikov in vrst. Opozorja se zlasti na izborni letošnji pridelek, ki bode interesentom na razpolago. Če spreditve je primeren, ker se bode vino do takrat očistilo in ga bode lažje spoznati in oceniti tudi glede arome, ki je značilna za posamezne vrste. — Na to prireditev se vabijo že danes kupci ki reflektirajo na pristno ljubljansko kapljico.

BORZE,

dne 25. novembra 1927.

Deviz in valute.

Ljubljana. Berlin 13.555—13.585 (13.57), Curih 1094—1097 (1095.5), Dunaj 7.9975 do 8.0275 (8.0125), London 276.65 — 277.45 (277.05), Newyork 56.64—56.84 (56.74), Pariz 223—225 (224), Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 308.75—309.50 (—).
Zagreb. Amsterdam 22.97—23.08, Dunaj 7.9975—8.0275, Berlin 13.552—13.582, London 276.65—277.45, Newyork 56.64—56.84, Praga 168.05—168.85, Trst 308.75—310.75, Curih 1094—1097.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.825, Newyork 518.50, London 25.29125, Pariz 20.39, Milan 28.215, Praga 15.365, Budimpešta 90.775, Dunaj 73.125.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 402—402 (402), Celjska 164—0, Ljubljanska kreditna banka 130—0, Prastredion 890—0, Kreditni zavod 160—0, Strojne tovarne in livarne 60—70, Vevče 133—0, Kranjska industrijska 870—0, Ruše 280—295, Stavbna 56.0, Sešir 104—0.

Blagovna tržišča.

Ljubljanska blagovna borza (25. t. m.). Les: Zaključkov ni bilo. — Deželni pridelki: Zaključen je bil 1 vagon turšice. Cena pšenici in pšenični moki se je dvignila.

Sport.

Najboljši lahkotletski uspehi v tekočem letu gotovo zanimajo vsakega sportnika z ozirom na predstoječo olimpijado. Ti napredki so: 100 m: Körnig — Nemčija 10.4 sek. — 200 m: Borah — Amerika 20.9 sek. — 400 m: Specer — Amerika 47.8 sek. —

800 m: Martin — Francija 1:52.8 min. — 1500 m: Helgas — Finska 3:56.1 min. — 5000 m: Eklöf — Švedska 14:45.1 min. — 10.000 m: Ritola — Finska 31:37 min. — 100 m les: Werner — Amerika 14.6 sek. Skok v vis: King — Amerika 1.97 m. — Skok v dalj: Hubbard — Amerika 7.98 m. — skok ob plaici: Carr — Amerika 4.26 m. — disk: Hoffmann — Amerika 47.05 m. — krogla: Järvinen — Finska 15.17 m. — koplje: Penttilä — Finska 69.88 m. — kladivo: Sköld — Švedska 53.85 m. — maratonski tek (42.2 km): Bricker — Kanada 2:40:05 uri.

Je li Rademacherjev stil popolnoma pravilen? Nekaj angleški strokovni list se bavi v predstoječimi plavalnimi tekmami na amsterdamski olimpijadi; govori v tej zvezi tudi o Rademacherjevem načinu plavanja. Po mnenju kritika prsi stil Nemca ni pravilen, ker izvajajo njegove noge mesto pravih gibov s sunki nekako vijakaste gibe, ki jih imenuje Anglež »crawling«. Na ta način je dosegel Rademacher približno 70% svoje hitrosti s tem posebnim delovanjem nog, tehnika, ki se po angleškem naziranju ne sme uporabljati pri prsnem stilu. Vsled ugotovitve te točke po angleški kritiki je pričakovati, da Rademacherjev stil morebiti ne bo obveljal pred amsterdamskimi sodniki.

Norveška — domovina smučarstva je naslov predavanju, ki ga bo imel Norvežan inž. Tunold Thorleif Hanssen v sredo 23. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Predavanje bodo spremljale zanimive skiptične slike. Inž. Hanssen je znan norveški sportnik, ki pozna tudi dobro srednjeevropske smučarske prilike, saj je živel tri leta med Čehi in je treniral v tem času češko smučarsko vrsto. Hanssen nam bo podal razmere in položaj smučarstva v Norveški in ostalih severnih državah, karakteristične pojave v življenju teh narodov, ki so vso zimo navezani na smučki kot njih najvažnejšo prometno sredstvo in o razvoju smučarskega sporta pri njih. Opisal nam bo slovite Hollmenkolske dneve, najpomembnejše prireditve, pa tudi primerjavo nordijskega smučarstva s srednjeevropskim nam bo točno orisal. Zato je tem važnejše, da se udeležijo tega predavanja vsi, ki se zanimajo za turistično in zimsko sporte. Predprodaja vstopnic bo pri trvdki Gorec, v palači Ljubljanske kreditne banke.

Starost znanih tenisigračev. Rene Lacoste je Benjamn med slavnimi igrači, šteje 23 let. Cochet je star 26. Borotra 29, Tilden 34, Johnston 33 in Danec Axel Petersen 29 let. Najstarejši, še aktivni prvorazredni igrači je Anglež Ritchie, ki je pri lanskih prvenstvih v Londonu briljantno igral še tisti teden, ko je dovršil svoje 57. leto. Se vedno ga je zelo težko poraziti in je eden najboljših poskusnih borcev. Šele če mlad igrači potolče Ritchie, se ga upošteva, prej ne, piše »Tennis Illustrated«.

Boksmatch Bertazzolo—Cook neodločen. Z veliko napetostjo pričakovani boksmatch težke kategorije med italijanskim prvakom Bertazzolo in Avstralcem Georgom Cookom je končal v Milanu po napetem in trdem boju neodločno. Sedaj odpade tudi boksmatch med Bertazzolom in Spancem Paolinom za evropsko prvenstvo, ki bi se bil imel vršiti v Barceloni v slučaju, da premaga Bertazzolo Cooka.

Njegova stvar.

— Pogledj, dragi, kako lepa obleka. Ali ni res...
— Da, toda bogve koliko stane...
— Oh, to je tvoja stvar...

To in ono.

KAKO OŽIVIMO NAVIDEZNO MRTVE.

Navidezna smrt je zelo pogosta. Vsak dan imamo take slučaje: ljudje se utopijo, zadušijo, obesijo ali jih pa ubije močan električni tok. Večinoma je težko določiti, ali so že živi ali že mrtvi. V vsakdanjem pomenu be-

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: »KMETSKI DOM«. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DAJE:

Posojila na vknjižbo, proti poročilu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v zakežnem računu pod najugodnejšimi pogoji.

OBREŠTUJE VLOGE

na knjižice čistih 6% brez odpovedi. Vse stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE:

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter žake in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12.1/2, in od 3. do 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

sede lahko rečemo, da niso niti živi, niti mrtvi, temveč v neobčutljivem stanju, iz katerega jih je pa mogoče še obuditi k življenju. Ta navidezna smrt je bolj pogosta, kot si predstavljamo, in mnogo ljudi, ki so jih smatrali mrtvim, bi bilo lahko obuditi k življenju.

Obstaja več načinov obujanja navidezno mrtvih. Treba je, da je vsakdo v tem oziru poučen, kajti vsakemu se lahko pripeti, da pride v položaj, v katerem lahko pomaga svojem bližnjemu, predno dospe poklicani zdravnik.

Dosedaj najboljšo znano sredstvo je način umetnega dihanja, ki ga je iznašel angleški fiziolog Schaefer. V inozemstvu se daje v njem obilgaten pouk plavalnim mojstrom, ognjegascem in bolniškemu osebju. Obstoji v sledečem: Navideznega mrtvega položimo na trda tla (ne morda na posteljo ali zofo), s trebuhom (ne s hrbtom!) na zemljo. Roke mu stegnemo naprej, obraz obrnemo v stran. Nato poklekneмо čezenj tako, da so nam bedra navideznega mrtvega med nogami, tako, da lahko sedemo na njegova bedra. Stegnemo

svoje roke in jih položimo odprte na hrbet navideznega mrtvega v višini njegovih zadnjih reber, tako da se palca skoraj dotikata. Nato pritiskamo počasi navzgor z vso svojo težo na trup, tako, da povzročimo izdihanje. Potem prenehamo s pritiskom, a pustimo roke na mestu in sedemo ponesrečeneu na bedra. Tu se se izvrši vdihavanje vsled elastičnosti reber in trebuha.

Nato spet začnemo s pritiskom od zadnjih reber navzgor in to počasi ponavljamo, tako, da pride kakih petnajst pritiskov na minuto.

Ta metoda je torej čisto enostavna in se da lahko takoj in povsod uporabiti, ter jo bi moral vsakdo poznati. Seveda ni takojšnjega uspeha, to se samo ob sebi razume. Traja dve do tri ure, dokler se navidezni mrtvec prebudi. Dogodili so se slučaji, ko je bilo treba s to metodo delati 7 ur, predno je bolnik začel sam dihati. Z njo so obudili k življenju nekega angleškega oficirja v Franciji, ki ga je med vojno puh granate vrgel v reko in je ležal pod vodo dve uri. Po peturnem umetnem dihanju po Schaeferjevi metodi se je spet zbudil k življenju. To je se-

veda čisto izreden slučaj in kaže upravo naravno življensko silo tega častnika, vendar nam kaže, da bi se marsikdo, ki ga smatramo za utopljenca, le še dal obuditi k življenju.

Francoski zdravnik Panis je iznašel poseben stroj, imenovan R. A. P. (respiration artificielle Panis), s katerim je mogoče na umeten način, ne da bi se človek utrudil, izvrševati to metodo.

Uporablja se lahko v vseh slučajih navidezne smrti in zanjo jo treba samo dobre volje in vztrajnosti. Vsakdo jo lahko povsod izvršuje: na cesti, ob bregu reke, v tovarni ali doma. Ob enem je tudi dobro, da se telo navideznega mrtvega greje s tem, da se ga pokrije z odejami, položi nanj steklenica z vročo vodo, da se mu drgne kožo z alkoholom in tako pospešuje obtok krvi. Zdravnik lahko tudi pomaga z vzbizgavanjem kafrinega olja ali kaferna in uporablja umetno vdihavanje kisika. Kisik je predvsem neobhodno potreben, ako se je dotični zadušil z ogljikovim plinom.

Vsekakor se pa Schaeferjeva metoda ne

da nadomestiti z nobenim drugim sredstvom in se mora uporabiti na vsak način.

K sklepu še nekaj primerov, kako je uspešna:

Pri snajenju nekega plavca so plini zastupili štiri delavce. Dihali niso več in vsakdo je bil prepričan, da so mrtvi. Po uporabi Schaeferjeve metode tekmo en in pol ure, vdihavanju kisika, vbrizganju kafrinega olja in gretju so se prebudili in šli dva dni pozneje spet čisto zdravi na delo.

16-letnemu dečku prepovejo starši obisk kina. V svoje mobup zakuri z ogljem in ko se starši vrnejo domov, ga najdejo navidezno mrtvega. Po Schaeferjevem umetnem dihanju, kafrinem olju in kisiku spet začne dihati že 25 minut.

Delavec se po nesreči dotakne električne žice, ki ima napetost 550 voltov. Zgrudi se navidezno mrtvega. V bolnišnici ga s Schaeferjevo metodo in kisikom obudijo.

Od 28 slučajev uporabljenja Schaeferjeve metode v neki pariški bolnišnici je bilo 20 uspešnih.

(Henry de Varigny v Journal des Débats.)

Ilija Erenburg:

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz rusčine prevedel Š. L.)

— Ravočka, zlata moja, zakaj ne ješ? Ali ti ni všeč?

Riva je molčala. Samo pogledala je očeta z žalostnimi, črnimi očmi. Ko je Neichenson videl njen pogled, se je spomnil oči današnje uradnice, to je, one gotove osebe. »Saj je še otrok,« je pomislil, »kakor moja Rivočka. Ta lopov Kabotinski ji je nevaren.« Razneženemu Neichensonu se je Jeanne celo zasmilila, vendar se je pa takoj spet znašel: neumno! Koliko je nesrečnikov? Če bi kdo hotel vsem pomagati, ga zmanjka. In koliko je ubitih v vojni! Koliko jih je pomoril legar! Tudi on sam, Neichenson je bil nesrečen! Če se je pa zdaj povzpela, si mu ni treba obteževati srca z neumnostjo. In Neichenson je takoj pozabil na Jeanne-o in rekel z glasom, polnim nežnosti:

— Rivočka, zlata moja, pojej še malo, vsaj še en kosček! To je jako okusen kosček, od trebuščka!...

36.

Zakaj se v ječah včasih kriši tišina.

V celici številka sedemindeset, v četrtem objektu jetnišnice Sainté, kjer so bili shranjeni posebno nevarni in važni jetniki,

je sedel mednarodni bandit, kojega imena kljub vsemu ni bilo mogoče ugotoviti. Bandit je redno pometal svojo celico in čistil svojo pločevinasto skledo.

V celiti je bilo tiho, tako tiho, kakor ni nikjer v svobodni naravi, niti v jeseni ne, ob najbolj tihih večerih. To je bila umetna, skrbno premišljena in zasnovana tišina, proizvod umetnosti, na katerega ravnatelj jetnišnice ni bil zastojen ponosen. Ravnatelj je rad govoril svojemu pomočniku: »hodiš tiho, ne govorite nikdar z njimi, kaznujete jih brez šuma, napravite, da bodo pozabili na vse zvoke.« In jetniki v četrtem objektu so res pozabili vse zvoke. Včasih po noči so sami s seboj šepetali, ali pa kašljali, da bi pretrgali to strašno, gosto tišino. Sanjali so o muhah, ki letajo in brenčijo. Okna so bila večno zaprta, ker so se celice prezračevale s pomočjo posebnih ventilatorjev in zato tudi muhe niso mogle ovirati genjalne iznajdbe ravnatelja. Če je kdo pobesnel in začel kričati, so mu pazniki takoj zamašili usta in ga odvedli v izolator, kjer so stene vsrkale vse zvoke.

Jetnik celice sedemindeset je bil obdolžen roparskega umora in je sedel že tretji mesec. Ves ta čas ni slišal človeške besede, razven o priliki zasliševanja. Ni videl, kdo mu je sosed, paznikov skoraj ni videl. Trikrat na dan se je odprla linca in v njej

se je pokazala skleda z obedom ali s kavo. Ljudi ni bilo. Stene in vrata so svarile pred kričanjem: vse bo brezplodno. Enkrat, ko so ga vodili k zaslišanju, je sredi hodnika zakričal:

— Naj kdo obvesti komuniste!...

Isti hip je imel pa že zamašena usta in ni mogel govoriti naprej. Gospod Renon mu je pa zasmehljivo rekel:

— Mogoče boste tudi pri meni tako zgovorni, kakor ste bili na hodniku jetnišnice.

Na noben način ni smel upati, da bo kaj sporočil zunanjemu svetu. To ga je mučilo. Rad bi bil povedal tovarišem na svobodi, da je mednarodni bandit, ki ga hočejo soditi pod imenom Nikolaja Cislasa, — komunist Andrej Lobov. Hotel jim je sporočiti, da na podlagi nekih nerazumljivo rafinirano zbranih dokazov propada strankin denar in tudi življenje strankinega delavca. To je bilo pa nemogoče, ker je arhitekt vsestransko poskrbel, da se v ječi take stvari prepreči. Ravnatelj je jetnišnico izvrstno upravljal in Andrej je lahko govoril samo s preiskovalnim sodnikom in s tišino.

Trikrat na dan se je odprla linca v vratih. Jetniki so bili dobro in tečno hranjeni. Tudi kaj so bili zbrani večinoma zločinci, ki so pričakovali smrtno kazen. Upravi je šlo zato da bi ti ljudje dobro rejeni šli na morišče. V tem oziru se je ravnatelj potrudil, ko kak

šef sanatorija in ni smel dopustiti, da bi kdo na drugi način umrl. Zato so od jetnikov pobrali popolnoma vse, kar bi jim na kakoršen koli način pomagalo na oni svet. Težko je najti bolj skrbne pestunje, kakor so pa pazniki četrtega objekta jetnišnice Sainté. Ne samo nože in vilice, tudi naravnice in kravate so odzjemali s strahom in skrbjo, ko kakšne bombe. Ko se je pred nekaj leti nekemu kandidatu za giljotino na čudežen način posrečilo prepiliti železno mrežo in uiti iz celice na streho jetnišnice, ga je prišel ravnatelj osebno pregovarjati:

— Prijatelj udajte se, drugače vas bodo gasilci takoj dobili. Obljubljam vam še boljše hrano.

Bandit se je upiral:

— Mi ni potrebno, ker bom čez par dni itak ob glavo. Raje si jo pa razčesam sam.

Tedaj je pa ravnatelj velel takoj postlati jetniško dvorišče z blazinami. Bandit ga je pa kljub temu prezviljal. Izbral si je še nepokrito mesto in tresčil na zemljo. Ravnatelj so se od jeze orosile oči. Kako si sme človek, čigar glava je že last države, ki mu jo bo čez par dni svečano odsekala, sam razbiti lobanjo?! Od takrat se kaj podobnega ni več ponovilo. Ni bilo več ne pobegov, ne samomorov. Hrana je bila izvrstna, izolatorji so se skoraj hermetično zapirali.

(Dalje prih.)

Hektografični aparati zvitki, masa, črnilo, trakovi, Telefon 2980. dobite vedno in najceneje pri Telefon 2980. LUD BARAGA - LJUBLJANA, Šelenburgova ulica štev. 6.

VELOUR IN PLIŠ
za damske plašče, velika izbira — nizke cene
R. Miklauc 'Pri Škoju'
Ljubljana, Lingarjeva ul.

SURNO-DOUBL KAMGARN
za moške obleke, velika izbira — nizke cene
R. Miklauc 'Pri Škoju'
Ljubljana, Lingarjeva ul.

Najboljše v materialu in v konstrukciji so:
Josip Petelinca
živalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.
Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačen.
Nizke cene tudi na obročna plačila.
ob vodi blizu Prešer-novega spomenika.
Ljubljana

Drva - čebin
Wolfova 1/II. - Telef. 2084

Širite 'Narodni Dnevnik'.

VINOCET
tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.
Zahtevajte ponudbo. — Telefon štev. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadst.

Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let
CELJSKA MESTNA HRANILNICA
V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)
Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodelišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.
Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice
ŠE MESTO CELJE
z vsem premoženjem in vso davčno močjo.
Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2582.